

**MALMÖ STADSARKIV PÅ
INSTAGRAM OCH
BERÄTTELSE OM MALMÖ**
En studie om arkivet och dess användare i
formandet av lokal identitet

Selma Haskovic

Examensarbete (30 högskolepoäng) i arkivvetenskap för
masterexamen inom ABM-masterprogrammet vid Lunds universitet.

Handledare: Anna Ketola

År: 2023

Abstract

In my master's thesis, I examine the relationship between local archival institutions and the formation of local identities. To fulfill that purpose I investigate how local archives view their role regarding the formation of local identity. I explore how local identity and images of locality are created within the encounter between the archives and their users. The focus of my study is Malmö City Archives. I examine the City Archives' Instagram account and do so by gathering information from a selected amount of Instagram posts posted in the year 2022. Further, I interview an archivist working with the archives' public activities at Malmö City Archives. The theoretical frameworks I use to analyze the results are; archives' power, archives and identity, and memory theory. The results show that Malmö City Archives lack articulated goals and strategies regarding what they choose to post on Instagram and which stories about Malmö they share with the public. The examination of Instagram shows that the Instagram posts of the City Archives mainly contain history from the 20th century, with emphasis on the 1930s and 1950s. Common themes are such as urban environment, business history, and biographies. The comments from the posts show that people appreciate the information shared in the posts and that they tend to share personal memories and stories connected to the subject presented in the post. Local identity and stories about Malmö are formed through communicative memory, which is articulated in the meeting between the City Archives and its users in the context of Instagram posts and comments.

Title

Malmö City Archives on Instagram and stories about Malmö – A study of the archive and its users in the formation of local identity.

Keywords

Archives, archival institutions, local archives, identity, local identity, collective identity, memory theory, communicative memory, Malmö City Archives, Malmö, Instagram, Instagram comments

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Inledning	5
1.1 Problemformulering & bakgrund.....	6
2. Syfte och forskningsfrågor	8
2.1 Frågeställning.....	8
3. Teoretiskt sammanhang och tidigare forskning	9
3.1 Teoretiska perspektiv.....	9
3.1.1 Introduktion.....	9
3.1.2 Arkiv och makt.....	9
3.1.3 Identitet.....	11
3.1.4 Minnesteori, minnessociologi.....	12
3.2 Forskningsläge.....	14
3.2.1 Introduktion.....	14
3.2.2 Arkiv och identitet.....	14
3.2.3 Malmös historia och identitet.....	16
3.3.3 Minnesteoretisk forskning.....	18
4. Metod	20
4.1 Malmö stadsarkiv.....	20
4.2 Intervju.....	21
4.2.1 Bearbetning av intervjusvar.....	22
4.2.2 Etiska aspekter.....	22
4.3 Etnografisk studie.....	22
4.3.1 Urval och genomförande.....	23
4.3.2 Etiska aspekter.....	24
4.3.3 Problematisering.....	25
5. Resultat	26
5.1 Presentation av intervju.....	26
5.1.1 Den utåtriktade verksamheten.....	26
5.1.2 Hantering av Instagramkontot.....	27
5.1.3 Riktlinjer angående hantering av sociala medier.....	28
5.1.4 Respons av användarna och demografi.....	29
5.1.5 Elbogen.....	30
5.2 Undersökning av Instagram.....	31
5.2.1 Kategorisering och tematisering av Instagraminlägg.....	31
5.2.2 Instagraminlägg presenterade efter kategorier.....	32
5.2.3 Kategorisering och tematisering av kommentarer.....	37
5.2.4 Presentation av Instagramkommentarer.....	39
6. Analys	43
6.1 Stadsarkivets förhållningssätt till lokal identitet.....	43
6.2 Stadsarkivets Instagraminlägg och berättelser om Malmö.....	45
6.2.1 Arkivens koppling till makt och identitet.....	45
6.2.2 Kulturella och kommunikativa minnen.....	46
6.2.3 Lokal identitet och berättelser om Malmö.....	48
6.3 Instagramkommentarer och berättelser om Malmö.....	49
6.3.1 Arkivens koppling till makt och identitet.....	49
6.3.2 Lokal identitet i mötet mellan arkivet och dess användare.....	50
7. Diskussion och slutsatser	53
7.1 Diskussion.....	53
7.2 Sammanfattade slutsatser.....	56
7.3 Förslag på framtida forskning.....	57
Litteraturförteckning	58

Bilagor.....	62
Bilaga 1.	62

1. Inledning

Arkivinstitutioner är på olika sätt med och påverkar människors liv och samhället i stort. Vad som bevaras eller inte bevaras i arkiven spelar roll. Arkivinstitutioner syftar bland annat till att bevara material som visar på hur vi människor levt och hur saker och ting sett sig vid olika tidpunkter i historien. I arkiven finns bevarat kulturarv. På så sätt påverkar arkivinstitutioner människor och samhället i bredare bemärkelse genom de urval arkiven gör när de aktivt och på eget initiativ beslutar vilka ting ur sina samlingar de väljer att aktivt visa upp för omvärlden. Som Ketelaar skriver: "Records are not only a reflection of realities as perceived by the 'archiver'. They constitute these realities. And they exclude other realities." (Ketelaar 2002, s. 222). Idag är det allt fler arkivinstitutioner som har en aktiv utåtriktad verksamhet som särskilt riktar sig till en bred allmänhet och inte endast till de som traditionellt sett använt sig av arkivens tjänster, så som forskare, myndigheter, privatpersoner i behov av betyg, och så vidare. På så vis är det relevant att undersöka vad arkivinstitutioner väljer att visa upp.

En mer specifik aspekt av arkivinstitutioners inverkan på omvärlden är arkivens makt över identitet. Kopplingen mellan arkiv och identitet existerar genom kulturarvet som arkiven förvarar och förvaltar (Kaplan 2000). I arkiven kan människor söka efter sina identiteter, men vad som finns i arkiven kan också säga något om vilka identiteter som är mer eller mindre befästa eller allmänt erkända. Om det saknas information relaterad till en viss samhällsgrupp i arkiven, är den gruppen då identitetslös? Om en arkivinstitution i sin utåtriktade verksamhet väljer att visa upp begränsade delar av deras samlingar – existerar det som ej visas upp? En typ av identitet alla människor på ett eller annat sätt har en relation till är lokal identitet, alltså det geografiskt avgränsade området, exempelvis staden, en bor i. Vad är det som kännetecknar staden du bor i? Lokala arkivinstitutioner arbetar med att förvalta det lokala kulturarvet men har även uppdrag att tillgängliggöra och att visa upp det. Vilka aspekter av det lokala väljer de att visa upp?

I denna uppsats ämnar jag undersöka kopplingen mellan lokala arkivinstitutioner och lokal identitet. Det sker genom en studie av Malmö stadsarkiv och dess användare och hur lokal identitet kan skapas i mötet. Undersökningen består av en etnografisk studie där jag analyserar inlägg publicerade av Malmö stadsarkiv på Instagram och kommentarerna till de inläggen. Jag intervjuar även en anställd

arkivarie på Malmö stadsarkiv. För att analysera mitt material har jag valt att utgå från ett minnessociologiskt teoretiskt ramverk.

1.1 Problemformulering & bakgrund

I dag är det närmast ett faktum att arkivinstitutioner innehar en maktposition gentemot samhället de verkar i. Vad som bevaras, inte bevaras och hur arkivmaterial beskrivs och används är några av de faktorer som utifrån ett maktperspektiv diskuterats flitigt de senaste decennierna (Cook 2001; Findlay 2013; Beroš 2020). Identitet är en annan faktor som anknyter till arkivens makt. Arkiv kan vara betydelsefulla när det kommer till identitetsskapande. Via det kulturarv arkiven förvarar och förvaltar existerar en koppling mellan arkiv och identitet (Kaplan 2000). Det kan i praktiken ha att göra med att personer söker i arkiv för att komma närmare en specifik identitet eller att arkiven själva bidrar till och skapar eller befäster en särskild identitet.

Flertalet forskare och arkivverkssamma personer har diskuterat och synliggjort arkivinstitutioners och arkivariers maktinnehav. Inte minst har Terry Cook (2013) varit betydelsefull för medvetandegörandet, och har bland annat i sin text "Evidence, memory, identity, and community: four shifting archival paradigms" beskrivit insikten kring arkivinstitutioners och arkivariers makt som ett paradigmskifte inom arkivvetenskapen. Utöver Cook har även andra utforskat området närmare och bland annat undersökt hur arkiv kan vara exkluderande eller inkluderande när det kommer till exempelvis vad som samlas in, eller inte samlas in. Frågor om representativitet och arkivariens roll och ansvar har varit på tapeten inom arkivsektorn och arkivvetenskap internationellt. Ett område som har beröringspunkt med detta perspektiv är kopplingen mellan arkiv och identitet. Hur kan arkiv fungera identitetsskapande och vilken roll innehar arkivinstitutioner när det kommer till att forma eller befästa olika identiteter?

Identitet är ett brett begrepp och det går att diskutera många olika typer av identiteter. En specifik typ av identitet är lokal identitet. Arkivinstitutioner är delaktiga i formandet av lokal identitet genom bevarandet och förvaltandet av material med lokal anknytning. Detta gäller naturligtvis inte samtliga arkivinstitutioner, utan framförallt lokala arkivinstitutioner. I och med att identitet är något som på både individuell och kollektiv nivå i hög grad påverkar och formar människor är det ett relevant område att utforska. Särskilt kollektiva identiteter, som begreppet lokal identitet får anses vara en typ av, kan fungera exkluderande eller

inkluderande och har på så vis betydelse för och påverkan på människors liv. Att undersöka hur kopplingen mellan arkivinstitutioner och sådana fenomen kan komma till uttryck är ännu ett steg i medvetandegörandet kring den makt arkiv innehar.

Viss forskning på området kring arkiv och identitet förekommer, om än i begränsad mängd. Det finns många olika typer av identiteter som kan knytas an till arkiv. Forskningen skiljer sig därför emellan en hel del. Gemensamt för samtlig forskning på området är att den pekar på att det är relevant att undersöka vilken roll arkiv har när det kommer till skapande av identiteter. Exempelvis skriver Beroš (2020) om arkiv kopplat till nationell identitet, och kopplar samman arkiv med identitet genom att peka på arkiv som förvarare av kollektiva minnen. Likaså gör Feng (2017) som undersöker identitet och arkiv i relation till identitetsskapande bland migranter i Kina.

Något som det forskats mindre om är arkiv i relation till lokal identitet. Med lokala arkivinstitutioner avses arkiv som har ett geografiskt avgränsat verksamhetsområde. I många fall gäller det alltså arkivinstitutioner verksamma i specifika orter med den berörda orten som verksamhetsområde. Att studera specifika geografiska områden, såsom städer, är intressant utifrån flera olika perspektiv. Som Brunnström och Claesson (2019) skriver i introduktionen till boken "Creating the city – Identity, Memory and Participation conference proceedings" så är städer platser med många motsägelser. Samtidigt som de kan beskrivas som mångkulturella platser med många olika sociala och rumsliga relationer som sammanblandas, är de utrymmen som också rymmer ojämlikhet, segregation och konflikter (ibid.).

Förståelsen av städer och berättelser om en viss stad skiljer sig människor emellan. För att nå insikt i hur bilden av städer och medborgare förstås, porträtteras samt tillrättaläggs i samtiden är det viktigt att diskutera vilken roll skapandet av historia och olika berättelser kring det förflutna har (Brunnström & Claesson 2019, s.7–8). Studier om städer som fenomen existerar alltså och är ett ämne som engagerar forskare inom många olika discipliner. Forskning kring just arkivens roll för bilden av det lokala eller lokal identitet är däremot, trots att de är minnesinstitutioner, väldigt begränsad. Den forskningsluckan ämnar jag bidra till att fylla med hjälp av denna uppsats. Jag vill alltså undersöka kopplingen mellan lokala arkivinstitutioner och skapandet av lokala identiteter och olika berättelser om det lokala.

2. Syfte och forskningsfrågor

Syftet med uppsatsen är att undersöka kopplingen mellan lokala arkivinstitutioner och skapandet av lokal identitet. Jag vill utforska på vilket sätt arkivinstitutioner fungerar identitetsskapande på lokal nivå, samt hur de ser på sin egen roll i förhållande till lokal identitet och att förmedla berättelser om det lokala. En del av syftet går även ut på att utforska hur lokal identitet och berättelser om det lokala skapas och framförs i mötet mellan arkiv och dess användare, vilket alltså även innebär en undersökning av arkivets användare.

2.1 Frågeställning

- Vad finns det för koppling mellan Malmö stadsarkivs verksamhet och formandet av lokal identitet?
 - *Hur formas lokal identitet genom mötet mellan Malmö stadsarkiv och dess användare?*
 - *Hur ser Malmö stadsarkiv på sin roll i relation till formandet av berättelser om Malmö?*

Mina frågeställningar är uppställda på så vis att jag har en huvudfråga och två underfrågor. Huvudfrågan sammanfattar det jag huvudsakligen vill undersöka och finna svar på i uppsatsen, medan de två underfrågorna fungerar ledande och som hjälpmedel – de specificerar olika aspekter av huvudfrågan jag vill ha svar på för att komma närmare svaret på huvudfrågan. Underfrågorna fokuserar på olika aspekter av huvudfrågan. I den andra underfrågan har jag skrivit ”berättelser om Malmö” istället för ”lokal identitet” för att konkretisera vad jag vill få reda på ytterligare. Huvudfrågan är av en mer öppen och bred karaktär än vad underfrågorna är, detta för att öppna för de olika svar jag kan komma att nå fram till. Anledningen till varför jag valt att skriva lokal identitet och inte *en* lokal identitet är för att bredda på svarsalternativen, då det kan komma att röra sig om olika identiteter.

3. Teoretiskt sammanhang och tidigare forskning

Nedan presenteras de teoretiska perspektiv jag valt att använda mig i min studie. Därefter följer en genomgång av rådande forskningsläge. De teoretiska perspektiv som presenteras och tidigare forskning överlappar i både litteratur och teman. För läsbarhetens skull presenteras därför teoretiska perspektiv och forskningsläge i samma huvudavsnitt.

3.1 Teoretiska perspektiv

3.1.1 Introduktion

I detta avsnitt presenteras de teoretiska perspektiv som ligger till grund för förståelsen av uppsatsen och som vidare appliceras på studiens resultat. Avsnittet är uppdelat i olika delar och tar avstamp i en redogörelse av hur arkiv är kopplade till makt, och hur det relaterar till uppsatsämnet. Då identitet är ett centralt begrepp för uppsatsen diskuterar jag därefter begreppen ”identitet” och ”lokal identitet” närmare för att klargöra vilka definitioner av begreppen jag valt att använda mig av. För att tydliggöra relevansen av min studie redogör jag för hur identitet knyter an till arkiv. Dessa två avsnitt, arkiv som maktfaktor samt begreppet identitet, är beskrivningar av grundläggande teoretiska ramverk som uppsatsen vilar på. En ytterligare teori jag använder mig av för att beskriva och tolka studiens resultat är minnessociologi, beskrivet av forskaren Jan Assmann. Teoriavsnittet avslutas med en beskrivning av Assmanns minnessociologiska perspektiv och hur jag ämnar använda mig av det.

3.1.2 Arkiv och makt

Att arkivinstitutioner innehar en maktposition gentemot deras användare, men även samhället i stort, är en insikt som inte alltid varit vedertagen inom arkivvetenskapen men som de senaste decennierna blivit etablerad. Jag kommer nedan redogöra för vad en del forskare inom arkivsektorn har skrivit om kopplingen mellan arkivinstitutioner och makt.

Redan 2001 skriver Cook (2001) om nya paradigmer inom arkivsektorn som för arkivarier innebär en förändrad roll – från att ha varit passiva beskyddare till att se på sig själva som aktiva medskapare av kollektiva minnen. Det paradigmet Cook

skriver om definieras vidare av tankar om en ökad tillgänglighet till arkiven för allmänheten och uppmuntran gentemot folk att i större utsträckning utnyttja arkiven (ibid. s. 19). Även Ketelaar (2002) belyser synen på arkiv som maktinstitutioner genom att bland annat påpeka att arkiv i totalitära samhällen tenderar att fungera som maktinstrument. Cook skriver att arkivarier är aktiva aktörer när det kommer till skapandet av kollektiva minnen genom arkiven (Cook 2001, s.24). Arkivarier applicerar sina egna värderingar på forskning och aktiviteter som görs i yrket, vilket innebär att de noggrant måste granska sina val under processen där arkiv skapas och minnen formeras. Cook lyfter vidare att arkivarier kommer behöva lämna tydligt dokumenterade bevis efter sig som förklarar deras beslut, så att det är transparent för framtida användare vad som valts att inkluderas eller exkluderas från världens kollektiva minnen (ibid.). Findlay (2013) bekräftar vad Cook skriver om arkivariernas makt och lyfter att arkivinstitutioner har en maktposition vilken de bör vara medvetna om. Författaren påpekar även att det är arkivens uppgift att samla och tillgängliggöra handlingar som utgörs av lagar, mänskliga rättigheter och minnen. Det bör göras utifrån en medvetenhet kring makten arkivinstitutionen och arkivarier innehar (ibid. s. 19).

Även Beroš (2020) har forskat om arkivinstitutioners makt och betydelse, men på en nationell nivå specifikt i forna Jugoslavien och i Kroatien. Arkiv beskrivs som en plats som tolkar och representerar gemensamma minnen av det förflutna. Genom sina aktiviteter av samlande, klassificerande och bevarande intar arkiven därmed rollen som institutionell auktoritet. Dessa nämnda aktiviteter innebär att arkiven etablerar sig som bärare av historien som tar anspråk på sanningen. De intar alltså positionen som skapare av kunskap och sanning om gemensam historia och det förflutna. Beroš skriver vidare att arkivinstitutionen är betydelsefull för konstruktionen av en nationell kroatisk identitet, genom att vara en plats som arbetar för bevarandet av nationell historia, minnen och traditioner. Författaren lyfter vidare att institutionell identitetsutövande och identitetspolitik är arenor där arkiv innehar en maktposition (ibid. s.176, 183-184).

Dessa perspektiv på hur arkiv och makt hör ihop – där arkivinstitutioner och arkivarier pekas ut som maktinnehavare inom vissa sammanhang – kommer fungera som en grund och utgångspunkt för analysen av uppsatsens material. Eftersom makt är en förutsättning för att arkiv ska kunna ha en samhällelig eller mänsklig påverkan anser jag att perspektiven är lämpliga att ha i bakhuvudet när jag tolkar mina resultat. Maktperspektivet syftar således till att fungera som en teoretisk grund för de teman jag vill studera.

3.1.3 Identitet

Identitet är ett begrepp som förekommer i många olika sammanhang och vars betydelse ibland kan tyckas självklart, men samtidigt är det ett begrepp som kan syfta på olika saker, inte minst beroende på kontext. Nedan följer en närmare beskrivning av identitetsbegreppet. Definitioner som är relevanta för min studie tas upp. Det specificeras även hur jag ämnar använda mig av begreppet i min studie.

Identitet kan brett definieras som sätt att förstå sig själv på, eller som självinsikt (Urrieta 2018). Att studera identitet är att undersöka vilka som tillhör en viss kategori, en idé om jaget eller en viss grupp människor (ibid.). Identitet är vidare kopplat till makt då maktaspekter ligger till grund för vem räknas in i en viss identitet, vem som har rätt att själv identifiera sig med en identitet eller att förneka andra en identitet (ibid.). Kollektiv identitet handlar om hur föreställningar om en själv och andra grupperingar formeras innan- och utanför det individuella och hur det påverkar formeringen av sociala kategorier och tillhörighet (Hall 1996). Lokal identitet, vilket som sagt är den typ av identitet som är mest central i min uppsats, kan beskrivas som att invånarna i ett visst område delar en känsla av gemenskap och tillhörighet (Greider, Krannich & Berry 1991). Det kan vidare beskrivas som sprunget ur informella socialiseringsprocesser där de så kallade medlemmarna i en gemenskap börjar identifiera sig med varandra samt med symboler de delar (ibid.).

Terry Cook (2013) skriver om fyra olika paradigmer inom arkivsektorn. Hans tredje paradigm, som han anser rådande när texten skrivs, definieras av begreppet "identitet". Bland annat diskuterar Cook arkivarierollens förändrade identitet och skriver att arkivarier numera ses som experter ämnade till att hjälpa till och vägleda samhället på vägen till sin identitet, genom gemensamma minnen (ibid. s. 112-113). Beroš (2020) skriver också om arkiv kopplat till identitet och tar bland annat upp att arkiv kan kopplas till kollektiv identitet, och specifikt nationell identitet, genom att utgöra platser där material av historiskt intresse eller av social vikt ordnas och bevaras. Vardagliga händelser i arkiven kan förstås som praktiserandet av institutionell identitet, vilket bidrar till enande och homogenisering av grupper genom producerande av minnen, alltså kollektiva identiteter. Beroš menar att gemensam historia skapas med hjälp av kollektiva minnen. De utgör en viktig homogeniserande faktor av kollektiv identitet, som använder olika fragment från det förflutna för att konstruera minnen i samtiden. På det sättet kan arkiven sägas vara betydelsefulla för hur olika kollektiva identiteter definieras, genom vilka delar av våra liv de beslutar att bevara eller inte bevara (ibid. s. 179).

Även Feng (2017) skriver att arkiven har en stor betydelse för människors identitetsskapande. Feng refererar vidare till Terry Cook som påpekar att arkiv kan förmedla bevis för identitet och därmed fördjupa och stärka känslan av identitet. Om arkiv ej finns tillgängliga blir det svårt för människor att ta del av information som är viktig för deras identitet. För att möjliggöra invånarnas identitetsskapande är arkivens innehåll och att de görs offentligt tillgängliga betydelsefulla faktorer. Om utgångspunkten är att arkiv fungerar identitetsskapande, genom bevarandet av kulturarv och insamlande av material som representation av våra liv, innebär det vissa svårigheter för arkiven. Det är omöjligt att samla in material från alla sociala aktiviteter som sker – därför är det en utmaning för arkivinstitutioner att sortera och välja ut vad som faktiskt är värt att bevara. Att värdera vad som är värt att bevara, utifrån att målet är att samla historiskt relevant material som fullt ut representerar ett samhälle eller en viss grupp, är en av de utmaningar som arkivarier i samtiden får tampas med. Besluten arkivarierna fattar om materialet lägger grunden för våra kollektiva minnen, och därmed även kollektiv identitet (ibid. s.103-105).

Det är dessa definitioner av identitet och lokal identitet som står som utgångspunkt för begreppets betydelse i denna uppsats. När jag analyserar mina resultat och diskuterar frågor om identitet är det med begreppen och förståelsen av identitet beskrivet i detta avsnittet som bakgrund. En grundsyn uppsatsen vilar på är alltså att arkiv är betydelsefulla för identitetsskapande.

3.1.4 Minnesteori, minnessociologi

För att analysera mina resultat har jag valt att använda mig av ett beskrivande teoretiskt perspektiv som syftar till att beskriva och sätta ord på vad det är jag kan utröna från mitt material. Det teoretiska perspektiv jag valt är närmare bestämt minnessociologi, baserat på Jan Assmanns teoribildning på området. Jag anser denna teori vara tillämplig då arkiv bevarar kulturarv och kollektiva minnen, samt, som jag redogjort för i tidigare avsnitt, att arkivarier själva är med och beslutar vilka aspekter av människors liv och av världen som bevaras för eftervärlden. Arkiven är med och påverkar vad som blir en del av människors kollektiva historia.

Jan Assmann skriver följande om minne:

Memory is knowledge with an identity-index, it is knowledge about oneself, that is, one's own diachronic identity, be it as an individual or as a member of a family, a generation, a community, a nation, or a cultural and religious tradition. (Assmann 2008, s. 114).

Han beskriver vidare tre olika nivåer av minnen: individuellt, socialt/kommunikativt och kulturellt. Det individuella minnet är det personliga minnet som sker i vår hjärna. På den sociala nivån är minnet kommunikativt – det

förs över genom sociala interaktioner människor emellan. Den tredje typen av minne, kulturellt minne, är också ett kommunikativt minne i och med att det också delas med flera individer. Men kulturella minnen sträcker sig över en mycket längre tidsperiod, potentiellt tusentals år, och refererar till minnen som inte upplevts av någon som nyligen varit vid liv. Kommunikativa minnen syftar snarare till minnen som överförs bland personer i en smal krets, från en generation till en annan, och sträcker sig över en tidsperiod på cirka 80-100 år. Kulturella minnen baseras istället på fixerade punkter i det förflutna och är inte representerade som sådana, utan syns snarare i symboler, berättade myter som framförs muntligt eller skriftligt, eller i form av firanden. Vidare är det så att kulturella minnen endast når så långt bak i tiden så att vi fortfarande ska kunna hävda dem som ”våra” minnen, varför det hänvisas till sådan historisk medvetenhet som just ”minnen” och inte endast som kunskap om det förflutna (ibid.).

Assmann (2008) skriver om deltagande-aspekten när det kommer till olika typer av minnen. Alltså: vilka är det som deltar i skapandet och förmedlandet av kulturella respektive kommunikativa minnen? En grupps deltagande i kommunikativa minnen är ganska diffus på så vis att vissa i gruppen vet mer än andra i och med att minnena sträcker sig längre tillbaka i tiden hos de som är äldre. Bland de som deltar i kommunikativa minnen finns vidare inga experter, utan minnena förvärfvas genom vardaglig interaktion såsom språk och social interaktion. När det kommer till kulturella minnen är deltagandet däremot i allra högsta grad differentierat. Till exempel har förvaltandet av kulturellt minne ursprungligen varit poeters uppgift. Inom kulturella minnen finns det alltid specialister, både i muntliga och skriftliga sammanhang. Specialisterna utgörs av bland annat schamaner, präster, lärare, konstnärer, tjänstepersoner, akademiker, rabbiner, mullor, och andra titlar för personer specialiserade på att förvalta/bära på minnen. Deltagandestrukturen i kulturella minnen har en inneboende tendens till elitism. Somliga är nästan tvingade till deltagande och behöver bevisa deras hängivenhet via formella prov. Det är viktigt att i detta sammanhang ha i åtanke att individer innehar flera identiteter baserade på olika typer av grupper, trossystem, gemenskaper, politiska system och så vidare. På samma sätt är människors kommunikativa och kulturella, alltså kollektiva, minnen mångsidiga (ibid.).

I uppsatsen planerar jag att använda mig de ovan nämnda begrepp och perspektiv på minnen för att analysera lokal identitet och vilken påverkan arkiv har på lokal identitet. Bland annat ämnar jag diskutera hur mitt material kan förstås utifrån de tre olika typerna av minnen, om något minne stämmer bättre in på undersökningens

resultat än något annat, och så vidare. Teorin, ovan representerad av Jan Assmann, har jag vidare valt att kalla ”minnessociologi” i uppsatsen framöver – en översättning Björn Magnusson Staaf använt i sin forskning (Magnusson Staaf 2019; Magnusson Staaf 2017).

3.2 Forskningsläge

3.2.1 Introduktion

Nedan presenteras forskningsläget rörande uppsatsens ämne. Den forskning som presenteras är sådan som går att relatera till min undersökning och som jag kan jämföra mina resultat med. Jag har valt att dela upp forskningsläget i olika teman som tangerar uppsatsens forskningsfrågor och ämne. De valda temana är ”Arkiv och identitet”, ”Malmös historia och identitet” och ”Minnesteoretisk forskning”.

3.2.2 Arkiv och identitet

Som tidigare nämnt har kopplingar mellan arkiv och identitet utforskats tidigare, om än i begränsad utsträckning. Identitet är ett brett begrepp och det finns många olika typer av identiteter. Därför är forskning angående arkiv kopplat till identitet också tämligen spretig. All forskning på temat är inte relevant i sammanhanget för denna uppsats då det kan vara helt andra typer av identiteter och kopplingar som undersökts än de jag är intresserad av. Endast sådan forskning som angränsar till mitt ämne eller som kan relateras till mina resultat på ett för uppsatsen givande sätt kommer presenteras nedan.

Sjögren (2023) har skrivit om kopplingen mellan minnen, identitet och arkiv genom att undersöka barndomsminnen om naturen som Folklivsarkivet samlat in via frågelistor. Svaren kommer från personer födda mellan 1910–1940. Genom att analysera minnen kan förståelse kring människors sätt att skapa sina identiteter med hjälp av minnen nås. Sjögren antar en syn på förandet av identitet som ett typ av agerande där individer presenterar sig själva på ett visst sätt, i detta fall via barndomsminnen kopplade till naturen. Slutsatsen Sjögren kommer fram till är att identitet skapats aktivt när personer förmedlar sina barndomsminnen kopplade till naturen. Arkivet är på så vis med och skapar sociala identiteter. Svaren på frågelistorna visar hur identitet skapas genom att negativa eller ointresserade förhållningssätt till naturen exkluderas medan ”moraliskt överlägsna” berättelser om naturen såsom en resurs för överlevnad, trygghet och njutning är de som lyfts. På så vis skapas en generationsspecifik identitet kring vad som anses vara en god barndom i förhållande till naturen (ibid.).

En typ av identitet som likt lokal identitet kan sägas delvis definieras av en geografisk avgränsning är nationell identitet. Exempel på forskning inom arkivens roll för nationell identitet är bland annat Smyth (2021) som skrivit en avhandling om digitala arkiv i samtida Irland och hur de använts för att befästa en nationell identitet. Bland annat diskuterar Smyth vilken roll minnet av de irländska påskupproren år 1916 spelat för den nationella identiteten. Ett annat exempel på forskning om identitet och arkiv är den tidigare nämnda Beroš (2020) som skriver om vikten av arkivens roll som en plats som förvaltar det gemensamma förflutna och historia för skapandet av en nationell identitet. Mer specifikt är det Kroatiska riksarkivet och Jugoslaviens arkiv som Beroš undersökt. Beroš utgångspunkt är institutionella teorier och olika uttryck för kunskap eller makt, såsom arkitektur, eller sätt kunskap och makt uttrycks på och praktiseras. Arkiv har likt museum och bibliotek en roll i forandet av nationella gemenskaper i och med konstruktionen av nationella minnen genom minnen och berättelser om det förflutna. Vad som inkluderas i eller exkluderas ur arkiven påverkar den nationella identiteten (ibid.).

Det finns fler exempel på forskning angående arkivens betydelse för identiteten i ett geografiskt avgränsat område. Bramantaya, Darajat och Hidajat (2021) skriver om vilken roll minnesinstitutioner som arkiv och muséer spelat för skapandet av identitet i Malacka-regionen i Malaysia. Författarna påpekar att minnesinstitutioner varit betydelsefulla för den regionala identiteten genom både vad de bevarat i deras samlingar men även genom vad de valt att publicera och visa upp. På så vis har Malacka som en plats med lång och rik historia och kultur stärkts (ibid.).

Feng (2017) skriver om arkivens roll för skapandet av identitet i en specifik kinesisk kontext, med en utgångspunkt där arkiv ses som en viktig del av kollektiva minnen. Författaren lyfter vikten av tillgängliga och öppna arkiv för medborgarnas möjlighet till identitetsskapande. Fokus i undersökningen ligger på inrikes-migrantarbetare som beskrivs som en ny social grupp människor, som utgör en stor del av invånarna i flera större kinesiska städer. Det är alltså en stor grupp människor vars sammanhang, och därmed till viss del även identitet, förändras i och med flytten. Detta förstärks bland annat av det system som finns i Kina där migrantarbetare inte blir fulltaliga stadsinvånare, utan får status som "urban arbetskraft". Migrantarbetare förblir skrivna i sin hemstad och har en juridisk status som "rural", alltså härstammande från landsbygden (eftersom invånare delas upp i urbana respektive härstammande från landsbygden). I och med den statusen saknar migrantarbetarna rättigheter till att ta del av de offentliga tjänster städerna erbjuder

till de så kallade fulltaliga stadsinvånarna. Migrantarbetarnas identitet i storstäderna ses som "flytande population". Dessa förhållanden leder till en identitetskris bland människor i gruppen migrantarbetare (ibid. s. 105-106).

Idag saknas det arkiv som dokumenterar kinesiska migrantarbetare, vilket leder till en rad negativa konsekvenser för den gruppen människor (Feng 2017). Delvis innebär bristen på tillgång till personliga dokument att det blir svårt att hävda sina rättigheter i olika sammanhang, i och med att de papper som krävs saknas. Migrantarbetarnas liv dokumenteras ej på samma sätt som de övriga stadsinvånarnas liv gör. Bristen på personliga handlingar som dokumenterar ens liv har skapat en klyfta mellan migrantarbetarna och städernas övriga invånare, som leder till en ökad känsla av alienation bland migrantarbetarna. Denna grupp människor lämnar således inga spår efter sig, och det finns inga dokument eller handlingar som dokumenterar deras liv eller levnadsförhållanden, och att finna svar på frågan "vem är jag?" går inte, varför det alltså leder till bristen på en egen identitet. Gruppen riskerar att bli en blind fläck i Kinas historia, där migrantarbetarnas utgjort en "fantompopulation" som existerat men inte lämnat några spår. De senaste åren har arkivarier i Kina fått upp ögonen för denna marginaliserade grupp och vissa lokala myndigheter har etablerat processer för hur dokument tillhörande personer från den "flytande befolkningen" ska behandlas i arkiven (ibid. s.107-108). Denna undersökning visar på arkivens makt och vikt när det kommer till skapandet av människors identitet.

3.2.3 Malmö historia och identitet

Eftersom min undersökning fokuserar på Malmö stadsarkiv är det relevant att ta upp forskning om Malmö-identiteter. Det finns begränsat med akademisk forskning om kollektiva identiteter i Malmö och om olika bilder av eller berättelser om Malmö. Men ett par texter som jag anser anknyta till min undersökning finns. Dessa presenteras nedan.

Möllerström (2011) skriver utifrån en diskursiv utgångspunkt om omvandlingen av Malmö från att ha varit en arbetarstad till att bli en så kallad kunskapsstad. Författaren identifierar olika ståndpunkter hos olika grupper i Malmö i förhållande till den förändrade staden där de två motsatta förhållningssätten representeras av den så kallade Västra hamnen-gruppen respektive Kockums-gruppen. Den förstnämnda gruppen representerar det nya, innovativa och entreprenörmässiga Malmö, medan den sistnämnda representerar det gamla, industriella Malmö. Västra Hamnen-gruppen pekas av Möllerström ut som den dominanta gruppen i

sammanhanget, och Kockums-gruppen den oppositionella, där den förstnämnda är tämligen nöjd med tillvaron medan den sistnämnda har en mer ifrågasättande position gentemot den nya ekonomin och vill lyfta Kockums och den industriella delen av Malmös historia. Övriga grupper som Möllerström identifierat kan sägas inta en mittemellan-position där de uppskattar att Malmö lyfter sig från den avindustrialisering som föregått ”kunskapsstaden” samtidigt som de förhåller sig kritiskt gentemot den rumsliga förändring i Malmö där vissa stadsdelar lyfts medan andra inte gjort det, och att utvecklingen i Malmö framförallt gynnat socioekonomiskt starka grupper, medan ”vanliga” medborgare lämnats bakom. Sammanfattningsvis har Möllerström identifierat olika, i vissa fall, konkurrerande bilder av Malmö (ibid. s.222-223).

Parallellt med bilden av Malmö som en ”kunskapsstad” och före detta industri- och arbetarstad existerar även andra bilder av Malmö. Staden beskrivs exempelvis som ”the migrant city” i den nationella diskursen i Sverige (Hansen 2022, s. 1766). Även Hansen tar upp omstridda bilder av Malmö där både stadens industriella förflutna och dess samtida rykten om kriminalitet, fattigdom och segregation ryms (ibid.). Schlarek Mulinari (2017) skriver vidare om hur Malmö av journalister beskrivs som en farlig stad kantad av kriminalitet, och hur det kopplas ihop med invandring. Både internationellt och framförallt nationellt har Malmö beskrivits i negativa termer, som exempelvis Sveriges Chicago eller som ett varnande exempel på en stad med en stor del invandrare. Schlarek Mulinari har i sin undersökning intervjuat nio etablerade svenska journalister om deras syn och förhållningssätt till Malmö, och informanterna visar sig lyfta positiva aspekter av Malmö. De dementerar bilden av Malmö som en farlig stad. Även i detta fall tar en del av författarens informanter upp Malmö som en före detta industristad som numera är blomstrande och som kantas av innovation och framtidshopp (ibid. s. 210-216).

När det kommer till kollektiva identiteter i Malmö är antalet forskningsstudier färre. Hansen (2022) har skrivit om kollektiv identitet bland politiska aktivister i stadsdelen Möllevången i Malmö. Studien gäller alltså ett specifikt område i Malmö medan min undersökning berör Malmö generellt. Jag anser studien vara relevant att nämna då den undersöker kollektiva identiteter i Malmö, vilket är ett perspektiv jag också är intresserad av i min undersökning. Hansen utgår från en bild utav Möllevången som ett multikulturellt område, och utforskar samtidigt hur kollektiva identiteter i området kan cirkulera kring andra faktorer än just etnicitet eller migration. En central faktor för aktivisterna på Möllevången är deras vänsterpolitiska sympatier. Personer med olika parti- och

organisationstillhörigheter där alla inte har samma åsikter i alla frågor samlas ändå tillsammans. Hansen tar även upp hur aktivister är medskapare till Malmös och specifikt Möllevångens historia, där stadens industriella förflutna med tillhörande arbetarklass-identitet används i ett samtida sammanhang av aktivister. Således visar det sig att kollektiva identiteter inte behöver referera till klass, kön, område eller invandrarbakgrund, utan kan också vara baserade på delade föreställningar, värderingar, livsstilar, samt erfarenhet av politisk aktion (ibid. s. 333- 336).

3.3.3 Minnesteoretisk forskning

I den tidigare forskningen jag gått igenom i anslutning till denna uppsats har jag ännu inte sett att minnessociologiska perspektiv har applicerats på arkivvetenskaplig forskning. Däremot finns det exempel på närliggande områden där teorin använts. Björn Magnusson Staaf (2019) använder sig av Aleida och Jan Assmanns teorier för att analysera hur händelser i det förflutna tolkas och förstås genom historien. Mer specifikt skriver han om förståelsen kring hur Ronneby blodbad kan beskrivas som kulturella minnen, men drivet på ett regionalt plan i Blekinge av Ronneby kommun och Blekinge museum. Syftet i det fallet beskrivs som skapandet av en gemenskap för Blekingebor kring minnen. Det kan jämföras med Stockholms blodbad och Gustav Vasa som också kan ses som en händelse och en person som det skapats kulturella minnen kring. Magnusson Staaf refererar till Aleida och Jan Assmann och berättar att det finns stora skillnader mellan historieanalys inom akademien jämfört med kulturella och kommunikativa minnen. Historieanalys beskrivs som karaktäriserat av källkritik samt kritiska och teoretiska förhållningssätt, medan kulturella minnen framförallt syftar till att skapa social gemenskap och ”medborgerligt bemyndigande”. Det kan framstå som provokativt för minnesinstitutioner då de flesta påstår sig ha en verksamhet som är baserad på vetenskap. Magnusson Staaf påpekar själv att kulturella minnen även kan skapas med hjälp av det han beskriver som akademisk historieanalys. De är alltså ej nödvändigtvis motsättningar mellan de två (ibid. s.75–77).

Magnusson Staaf (2017) har även skrivit om besökares relation till en specifik museiutställning utifrån kommunikativa minnen. Det gäller Oskuldens museum i Istanbul, baserad på Orhan Pamuks roman med samma titel. Magnusson Staaf skriver om hur föremål som fanns i utställningen väckte egna minnen hos besökarna. Ett exempel är en monter med eau-de-cologne-flaskor som fick en besökare att tänka på egna barndomsminnen och hur hennes familj brukade bjuda gäster på eau-de-cologne i finrummet när de var på besök. Magnusson Staaf skriver att sådana minnen var vanligt förekommande bland museets besökare. Han menar

vidare att det faktum att innehållet i montrarna i utställningen är väldigt vardagliga är det som får besökare att relatera föremålen till egna minnen. Till exempel fanns där flera svenska besökare som kom att tänka på läsken Cuba Cola, som de drack som barn, när de såg en flaska i en monter föreställande den första läsken Turkiet producerade själva. Magnusson Staaf gör även jämförelsen mellan kommunikativa och kulturella minnen genom att påpeka att det faktum att utställningen består av föremål av vardaglig och enkel karaktär innebär att det inte finns någon koppling till kulturella minnen som besökarna är bekanta med på förhand (ibid.).

4. Metod

Den arkivinstitution jag valt att undersöka är Malmö stadsarkiv. Som metod har jag valt att genomföra en kvalitativ faktaintervju och intervjua en anställd arkivarie från Malmö stadsarkiv. Metoden består vidare av en etnografisk studie av stadsarkivets Instagramkonto. Val, urval och material motiveras och beskrivs vidare i avsnitten nedan.

4.1 Malmö stadsarkiv

Min undersökning har gjorts i form av en fallstudie där jag valt Malmö stadsarkiv som huvudobjekt för studien. Malmö stadsarkiv är relevant för studien då det är ett lokalt arkiv som samlar, förvarar och förmedlar material med anknytning till Malmös historia. Malmö stadsarkiv är vidare en arkivinstitution som aktivt arbetar med att visa upp och tillgängliggöra Malmös historia för stadens invånare. Anledningen bakom avgränsningen till endast ett arkiv och en stad är uppsatsens begränsning i tid och längd. Att undersöka fler arkivinstitutioner vore intressant, men jag har istället valt att fördjupa mig i ett och göra en gedigen undersökning av en arkivinstitution.

Malmö stadsarkiv har sina lokaler på Bergsgatan 20 i Malmö. Hit flyttade de 2014 efter att ha huserat i Västra hamnen sedan 1991 (Malmö stadsarkiv 2022a). Stadsarkivet har även ett bibliotek specifikt inriktat på yttrandefrihet samt ett barnbibliotek (Malmö stadsarkiv uå a.). Stadsarkivet har handlingar från kommunala och på särskilt uppdrag från Riksarkivet även handlingar från statliga myndigheter som verkat i Malmö stad (Riksarkivet uå; Malmö stadsarkiv 2022b). På Malmö stadsarkiv finns bevarat handlingar från nu till cirka 600 år tillbaka i tiden (Malmö stadsarkiv uå b.). I stadsarkivets uppdrag ingår att ge råd och stöd, bevara och vårda och sprida kunskap om arkiv. Det viktigaste uppdraget beskrivs som bevarande och tillgängliggörande av kulturarv (Malmö stadsarkiv 2022c). Malmö stadsarkiv är vidare en verksamhet inom kulturförvaltningen och följer således kulturnämndens mål (Kulturförvaltningen Malmö stad uå; Kulturnämnden Malmö stad 2023). Stadsarkivet är ett arkiv med en bred utåtriktad verksamhet. Det finns i en central del av Malmö där många människor rör sig runt och är på så vis väl synliga i stadsmiljön. I och med Malmö stads storlek, stadsarkivets synlighet, samt breda utåtriktade verksamhet där bibliotek ingår utmärker sig arkivet jämfört med många andra svenska kommunala arkivinstitutioner.

Min studie är uppdelad i två olika delar, som lyfter olika perspektiv och som svarar på olika underfrågor till min frågeställning. Den första delen av undersökningen syftar till att ta reda på hur Malmö stadsarkiv ser på sin egen roll i förhållande till lokal identitet i staden och till förmedlandet och skapandet av olika bilder av Malmö. Den andra delen av undersökningen syftar till att ta reda på hur arkivets användare förhåller sig till dess verksamhet med lokal anknytning – där jag genom att undersöka användarna och mötet mellan användarna och arkivet hoppas få insikt i vilken roll arkivet spelar för skapandet av lokal identitet och specifika bilder av Malmö.

4.2 Intervju

Jag har valt att genomföra en intervju som en del av min materialinsamling. Målet med intervjun är att få ta del av vilka tankar och idéer som styr stadsarkivets verksamhet, och om huruvida tankar om lokal identitet ryms där. Arbetar Malmö stadsarkiv med att förmedla lokal identitet genom deras verksamhet och på vilket sätt i så fall? Finns det dokument, exempelvis styrdokument eller olika mål, där något rörande lokal identitet eller berättelser om Malmö finns nedskrivet? Med det sagt är intervjutypen jag genomfört en kvalitativ faktaintervju (Kvale & Brinkmann 2014). Detta då jag inte är ute efter att ta reda på de anställdas egna åsikter eller upplevelser, utan snarare svar som står för Malmö stadsarkiv i stort.

För att skriva ned frågor och få en struktur på dem, som utgångspunkt för intervjun, har jag skrivit en intervjuguide som ska fungera ledande. Jag har använt mig av de råd Bryman (2011) tar upp angående intervjuguiden som ofta görs i samband med semistrukturerade intervjuer, vilket är den intervju jag valt att genomföra. Frågorna i intervjuguiden kommer ej nödvändigtvis ställas i den ordning de står uppskrivna. Det beror på hur intervjupersonen svarar. Detsamma gäller när det kommer till ställandet av frågor som inte står med i intervjuguiden. Med det sagt är min intervjuguide just en guide. Den kan under intervjuns gång komma att modifieras för att få så uttömmande svar som möjligt. Det är även viktigt att intervjufrågorna i guiden formuleras på ett sätt som är begripligt för personerna som intervjuas (ibid.). Därför har jag formulerat frågorna på ett för intervjun mer passande vis än hur exempelvis forskningsfrågorna i uppsatsen är formulerade. Intervjuguiden återfinns som Bilaga 1 i slutet av uppsatsen.

Vid kontakt med Malmö stadsarkiv har det framgått att det är en enskild arkivarie som är huvudansvarig över deras Instagramkonto. Personen arbetar utöver det även

med den övriga utåtriktade verksamheten. Jag har därför endast genomfört en intervju med nämnda arkivarie och anser det vara tillräckligt för att kunna besvara mina frågor. Anledning till varför jag inte intervjuat fler är på grund av att den person jag intervjuat är den som arbetar med de delar av stadsarkivets verksamhet jag främst är intresserad av. Dessutom handlar mina frågor om hur stadsarkivet i sig arbetar och inte lika mycket om vad enskilda arbetare tycker om saker och ting. Med det sagt är jag ändå medveten om att subjektivitet är svårt att undvika, även om personen jag intervjuar representerar stadsarkivet i allmänhet. Samtidigt är intervjupersonen inte ensam på sin arbetsplats utan arbetar i ett sammanhang med flera kollegor, och är säkerligen även påverkad av omgivningen. Dessa omständigheter kommer jag ha i åtanke när jag analyserar intervjuvaren.

4.2.1 Bearbetning av intervju svar

Intervjuvaren bearbetas genom att de struktureras efter olika övergripande teman som diskuterats och som är relevanta för uppsatsen. Svaren från intervjun presenteras i resultatavsnittet. Materialet kommer analyseras vidare i analys- och diskussionsavsnittet. Intervjun relateras och kopplas till övriga resultat från studien. Under intervjun kom det vidare fram ytterligare användbart textmaterial som berättar om Malmö stadsarkivs utåtriktade verksamhet. Det materialet presenteras också i resultatavsnittet i samband med intervjun.

4.2.2 Etiska aspekter

I genomförandet av intervjun går det att inta olika förhållningssätt till intervju subjektet. Detta för att exempelvis inte göra det obekvämt eller få personen att känna sig ifrågasatt, eller inge känslan av att den är med om en förhörssituation (Eriksson-Zetterquist och Ahrne 2015). Det är något jag haft i åtanke när jag utformat intervjun. Vidare har jag på förhand varit tydlig med vad som gäller för intervjun – vilken typ av frågor jag kommer att ställa och varför – för att försäkra att intervjupersonen är väl förberedd på vad som ska ske och känner sig bekväm med intervjusituationen. Jag har även vid intervjutillfället upprepat den informationen innan jag börjat ställa mina frågor. Intervjupersonen kommer vidare inte nämnas vid namn i presentationen av intervjun. Efter att uppsatsen examinerats kommer inspelningen av intervjun att raderas.

4.3 Etnografisk studie

Malmö stadsarkiv är ett arkiv som är mycket aktivt på Instagram. Arkivet har ett konto som uppdateras kontinuerligt. Innehållet i inläggen varierar, men en stor del består av bilder och information som knyter an till Malmös historia på olika sätt.

Det kan exempelvis vara bilder på en specifik plats i Malmö men från olika tidsperioder. Kontot har i skrivande stund cirka 15 700 följare och det är vanligt att privatpersoner kommenterar inläggen. I och med att det är ett forum där privatpersoner kan kommunicera med arkivinstitutionen och ge respons på deras inlägg och verksamhet ser jag det som ett passande underlag till min uppsats – att undersöka Malmö stadsarkivs Instagraminlägg och den respons de får i kommentarsfältet. Resultat från undersökning av kommentarerna kommer jag analysera för att få svar på mina frågeställningar och komma närmare hur en lokal identitet/berättelse skapas i kontakten mellan arkivets användare och arkivet. För att undersöka vilka bilder av och berättelser om Malmö som stadsarkivet väljer att visa upp kommer även inläggen i sig vara en del av mitt material. Jag anser vidare denna metod vara passande då Instagram för många är ett mer lättillgängligt forum jämfört med det fysiska arkivet.

Delen av undersökningen som fokuserar på inlägg och kommentarer på Instagram är en typ av etnografisk metod som, likt intervjumetoden, också är kvalitativ. Etnografisk metod kan beskrivas som en empirinära kvalitativ metod som inkluderar observationer ”på plats” och som ofta handlar om någon typ av kulturanalys (Alvesson & Sköldberg 2008). Min undersökning har en etnografisk aspekt till sig i och med att jag ska undersöka hur en avgränsad grupp människor agerar i kontakt med material och verksamhet Malmö stadsarkiv presenterar. Mina observationer sker även utan att personerna vet om det, vilket innebär att resultatet inte riskerar påverkas av att de som observeras vet om att de blir observerade. I studier inom etnografi förekommer ofta studiet av kulturella aspekter såsom idéer, symboler eller tankesätt (Alvesson & Sköldberg 2008). På det sättet är beröringspunkten med mitt studieämne tydligt – jag ämnar undersöka hur identitet, alltså en typ av föreställning, kommer till uttryck genom arkivet och dess användare.

4.3.1 Urval och genomförande

Min undersökning av Instagramkommentarer har gått till på så vis att jag undersökt ett urval inlägg från året 2022. Valet av just detta år motiveras genom att det är nära i tid och därför närmast gällande, men även för att det är ett år då de tidigare årens Covid-19-restriktioner varit tämligen frånvarande och det istället pågått en återgång till ett liv, och verksamhet på arkivet, som det såg ut innan spridningen av Covid-19. Att undersöka ett år som kantades av pandemirestriktioner hade också varit intressant, men i och med att sådana restriktioner är ett undantag och inte regel så hade den studien även fått ha större fokus på pandemins konsekvenser än vad jag

nu ämnar ha. Att ha ett urval från ett helt år anser jag vara lämpligt för resultatens representativitet eftersom Instagraminläggens karaktär kan variera beroende på årstid och vad som är relevant vid olika tidpunkter på året (exempelvis olika högtider och minnesdagar). Att undersöka flera år vore också intressant, men i och med den begränsade tid jag har för verkställandet av denna uppsats har jag valt att avgränsa studien till ett år.

Vidare har jag gått igenom ett av Malmö stadsarkivs Instagraminlägg från varje vecka under år 2022. Det kan vara så att det under vissa veckor inte publicerats något – i sådana fall har jag plockat ut två inlägg från nästkommande vecka, och så vidare. Inläggen har valts utifrån målet att nå en så jämn variation mellan veckodagarna som möjligt – ett inlägg från en måndag ena veckan, tisdag andra veckan, och så vidare. Endast inlägg som har kommentarer har inkluderats i undersökningen, då kommentarer är en del av materialet jag samlat in. Vidare har Instagraminlägg som syftar till att direkt marknadsföra arkivets övriga verksamhet, såsom föredrag eller andra event, exkluderats ur min undersökning då de har ett annat syfte än att direkt visa upp arkivmaterial. Fokus har istället legat på inlägg som på något vis berättar något relaterat till Malmös historia eller allmän information om Malmö.

Genomgången av Instagraminläggen har genomförts på så vis att jag undersökt vad inläggen handlat om samt vad andra Instagramkonton skrivit för kommentarer till inläggen. Resultaten bearbetas genom att både inläggen och kommentarerna sorteras i olika typer av kategorier som jag kan identifiera. Vilka kategorier jag väljer att ha är baserat på vilka teman som är vanligt återkommande bland inläggen. När det kommer till kommentarerna utgår kategorierna från vilken karaktär de har. Valet av kategorier motiveras vidare i samband med att materialet presenteras i resultatavsnittet. Detta för att göra materialet analyserbart och överblickbart.

4.3.2 Etiska aspekter

När det kommer till etiska aspekter så är det något att ha i åtanke när det kommer till mina tillvägagångssätt eftersom både intervjun och kommentarer på Instagram behandlar enskilda personers utsagor. I min analys och presentation av personers kommentarer på Malmö stadsarkivs Instagraminlägg kommer jag inte publicera namn på konton, på grund av integritetsskäl. Det är inte heller relevant för studien i och med att jag inte kan dra några betydelsefulla slutsatser från Instagramkontons namn som skulle kunna hjälpa mig besvara mina frågor. Vidare kommer jag inte skriva ut personuppgifter, ifall sådana finns i kommentarerna. Trots att

kommentarerna är offentliga för vem som helst att se är det inte nödvändigtvis så att avsändaren är medveten om det. Även om avsändaren är medveten om det så har den inte tackat ja till att de nämnda personuppgifterna nämns i en masteruppsats. Det bidrar inte heller till uppsatsen att inkludera personuppgifter, exempelvis namn eller födelseår, varför jag inte går miste om något genom att utelämna dem.

4.3.3 Problematisering

När det kommer till studiet av kommentarer på Instagram är det viktigt att påpeka att jag inte vet något om bakgrunden hos de personer som skrivit kommentarerna. Därför går det ej att säga något om hur representativt urvalet är när det kommer till faktorer såsom ålder, etnisk bakgrund, kön med mera. Däremot kommer jag att välja ett tillräckligt brett urval av Instagraminlägg för att det ska vara representativt för de som kommenterar Malmö stadsarkivs Instagraminlägg. Därför vill jag understryka att jag anser min metod kunna hjälpa mig komma fram till svar på mina frågeställningar, om än med avsaknad av någon djupare information angående användarnas bakgrund.

5. Resultat

I detta avsnitt presenteras resultaten från intervjun samt undersökningen av Malmö stadsarkivs Instagramprofil. Först presenteras en redogörelse av intervjun som genomförts med en arkivarie vid Malmö stadsarkiv. I samband med presentationen av intervjun gås även ytterligare material som kommit fram under kontakt med Malmö stadsarkiv igenom. Därefter följer resultat från undersökningen av Instagram vilken delvis beskrivs skriftligt och delvis i form av tabeller.

5.1 Presentation av intervju

Jag har som tidigare nämnt intervjuat en arkivarie anställd vid Malmö stadsarkiv som arbetar med den utåtriktade verksamheten på arkivet. Arkivarien är även i huvudsak ensam ansvarig över stadsarkivets Instagramkonto och har haft huvudansvar över kontot sedan det skapades år 2014. Nedan kommer en genomgång av intervjusvaren presenterade utifrån olika teman som diskuterades och frågor jag ställde.

5.1.1 Den utåtriktade verksamheten

I intervjun ställde jag bland annat frågor om stadsarkivets utåtriktade verksamhet och vad den bestod av. Intervjupersonen berättade att de bland annat anordnar föredrag som hålls av antingen dem själva, baserat på ett tema kopplat till arkivets samlingar, eller av någon extern föreläsare. Vidare anordnar de även något kallat ”Nyfiken på arkiv” som syftar till att presentera arkivets samlingar och vad arkivet kan användas till. Stadsarkivet skapar även egna utställningar. De ställs ut i de egna lokalerna och utgår från arkivmaterial ur de egna samlingarna. Teman på utställningarna varierar. De har bland annat handlat om sockerfabriker i Malmö, Baltiska utställningen, kvinnliga fotografer i Malmö, och i samband med tryckfrihetsförordningens jubileum en utställning om tryckfrihetsmål. Stadsarkivet har även arkivpedagoger som arbetar med högstadie- och gymnasieungdomar och håller i arkivlektioner med dem på olika teman. Visningar av magasinen för allmänheten är en annan del av den utåtriktade verksamheten. Även visningarna brukar ha olika teman, som exempelvis ”arkitektur i Malmö”. Öppet hus hålls också regelbundet på stadsarkivet i form av Släktforskningens dag och Arkivens dag. Stadsarkivet anordnar ibland även stadsvandringar och tipspromenader i olika delar av Malmö. Vidare skapar de ibland filmer på olika teman. Exempel på teman som

tagits upp i filmer är invigningen av Nyhamnen år 1903, Stadion, sockerbagare på 1600-talet, och tidiga kvinnor i Malmös kommunfullmäktige.

På frågan om hur stadsarkivet resonerar kring val av berättelser om Malmö de väljer att visa upp och om de har ett uttalat syfte eller mål med den utåtriktade verksamheten, svarar intervjupersonen att de arbetar mot mål som kulturnämnden satt upp. Dessa mål berör specifika målgrupper såsom barn och unga, äldre personer samt frågor kring mångfald. Utöver det har verksamheten inga specifika riktlinjer eller mål de arbetar efter när de bestämmer vad som visas eller lyfts upp i den utåtriktade verksamheten. De anställda har således en ganska stor frihet kring vilka teman som tas upp. Däremot brukar de försöka berätta sådana berättelser som inte berättats tidigare eller lyfta grupper som de anser att det annars ej berättas om så mycket. Som exempel på sådant som de försöker inkludera som ej tas upp ofta är barn och barns perspektiv. Ibland är vad som tas upp kopplat till något som är aktuellt för tillfället – exempelvis i samband med Malmö Pride då en del av den utåtriktade verksamheten kan ha Pride-tema. Intervjupersonen berättar vidare att det eftersom Malmö historiskt sett är en arbetarstad, blir en hel del av den utåtriktade verksamheten som tar upp teman kring arbetare och fabriker. Utöver det är urvalet baserat på vad som finns tillgängligt i samlingarna, då de gärna vill visa upp vad som finns i arkivet och vad det kan användas till. Sammanfattningsvis berättar intervjupersonen att de teman som tas upp och de berättelser om Malmö som presenteras i stadsarkivets utåtriktade verksamhet är väldigt blandad.

5.1.2 Hantering av Instagramkontot

Under intervjun tog jag även upp frågor om hur stadsarkivet hanterar Instagramkontot, Om det finns specifika mål de utgår från eller något definierat syfte. Intervjupersonen berättade att stadsarkivet haft ett aktivt Instagramkonto sedan deras senaste lokalflytt 2014. Samma person har sedan dess varit huvudansvarig över Instagramkontot. I vissa fall, som när intervjupersonen är ledig, sköts kontot tillfälligt av någon annan anställd. Intervjupersonen beskriver det som att hen i princip inte har några direktiv angående vad som publiceras på Instagramkontot, utan att det är hen själv som beslutar vad som publiceras. På frågan angående hur hen resonerar kring vad som ska publiceras på kontot svarar intervjupersonen att det är blandat. Kontot används delvis för att berätta vad de anställda håller på med på arkivet, som exempelvis en arkivaries arbetsvecka. Utöver det är det som publiceras på kontot oftast relaterat till Malmös historia – händelser, personer och stadsmiljöer där fokus ofta ligger på hur Malmö förändrats genom historien. Mycket av det som publiceras kommer från bildarkivet.

Jag frågar intervjupersonen ifall hen medvetet valt att publicera specifika saker hen velat ska engagera eller hur hen annars resonerat kring vad som publiceras. Intervjupersonen förklarar att hen noterat att det ofta är nyare bilder som får många reaktioner och att det är eftersom det är ting som personerna själva har minnen från. Samtidigt berättar intervjupersonen att hen vill lyfta sådant som visar vad som finns i arkivet och vad arkivet kan användas till. Hen beskriver det som att hen vill visa vilka spännande och intressanta ting som finns i arkiven och som arkivarier kommer över när de arbetar med handlingarna. Vad som publiceras är således en blandning av sådant som följare gillar att se och handlingar ur arkivet som den ansvarige arkivarien, alltså intervjupersonen, tycker arkivet bör visa upp. Utöver det publiceras även information på kontot, exempelvis när stadsarkivet arrangerar föredrag.

En aspekt intervjupersonen tar upp som påverkar vad som publiceras på kontot är tid. Det finns ingen särskild avlagd tid till att arbeta med specifikt Instagram och det är samtidigt bara en liten del av allt intervjupersonen arbetar med på stadsarkivet. Tiden som lagts på Instagraminläggen varierar därför. I vissa fall har intervjupersonen planerat och gjort efterforskning på förhand, medan det i andra fall ej funnits tid för det. I de fall tid ej funnits för att utforska något på ett djupare plan har intervjupersonen exempelvis valt att publicera foton tagna på dagens datum ur bildarkivet, eller sökt i arkivet efter någon med det namn som har namnsdag rådande dag. Hur välplanerade inläggen på Instagram är varierar alltså en hel del.

5.1.3 Riktlinjer angående hantering av sociala medier

Frågor angående riktlinjer eller styrdokument när det kommer till Instagram diskuterades i intervjun. Intervjupersonen berättade att det inte finns särskilt många specifika riktlinjer. Det som finns och som stadsarkivet följer är direktiv från Malmö stad angående hanteringen av konton på sociala medier. I de riktlinjerna står det bland annat att kontot måste kollas tre gånger om dagen och att frågor måste svaras på inom 24 timmar, samt kontrolleras om det finns kommentarer som måste tas bort. Till exempel om det finns hatkommentarer som är exempelvis sexistiska, homofobiska, rasistiska och så vidare. Intervjupersonen berättar vidare att det är väldigt sällan kommentarer behövs tas bort. När det väl har hänt har det gällt så kallade spamkommentarer. Hen berättar om ett enskilt tillfälle då hen valde att stänga av kommentarsfältet under ett Instagraminlägg. Det var efter att det blivit heta diskussioner mellan olika Instagramkonton i kommentarerna. Stadsarkivet hade nämligen publicerat foton på ett konstverk i form av en staty föreställande en

enhörning som Malmö stad köpt in och placerat på Gustav Adolfs torg i samband med Malmö Pride. Angående interaktion i kommentarsfältet mellan arkivet och andra Instagramkonton berättar intervjupersonen att hen svarar på direkta frågor. Om det däremot är kommentarer utan frågor interagerar stadsarkivet inte med kontona då det ej finns tid för det.

5.1.4 Respons av användarna och demografi

Intervjupersonen berättade även om trender de själva noterat vad gäller följares och besökares reaktioner på vad som visas upp i den utåtriktade verksamheten. På Instagram får de mest reaktioner, i form av så kallade gilla-markeringar och kommentarer, när det är bilder från 1950–80-tal som visas upp. I de fallen är det vanligt att personer kommenterar att de minns ting som visas på bilderna. Vid ett tillfälle publicerade stadsarkivet en bild från 1970-talet på ett konditori som fick väldigt många kommentarer där personerna delade med sig av egna minnen och berättelser kopplade till bilden. Ibland publicerar stadsarkivet bilder de inte har mycket information om och frågar då samtidigt i inlägget ifall någon vet mer, vilket också är en typ av inlägg som genererar mycket engagemang, enligt intervjupersonen. En del av stadsarkivets följare är däremot mer historieintresserade och uppskattar äldre inlägg från exempelvis 1600- till 1800-tal. Intervjupersonen menar att hen identifierat olika grupper bland de som interagerar med stadsarkivets Instagramkonto. Hen berättar vidare att allt som publiceras som har med Kockumskranen att göra får många kommentarer.

Jag frågade vidare intervjupersonen om Malmö stadsarkiv har noterat trender bland vad det är för besökare och användare på arkivets utåtriktade verksamhet i allmänhet. Intervjupersonen berättar att de för statistik på föredragen över könsfördelning och att det oftast är en majoritet kvinnor samt att åldern på de som går på föredragen oftast är 50 eller högre, även om yngre personer också dyker upp. När stadsarkivet har öppet hus, som under Släktforskningens dag och Arkivens dag, tenderar det att vara mer blandat bland besökarna. Då kan det även vara exempelvis barnfamiljer som besöker stadsarkivet. Angående stadsarkivets följare på Instagram och de som kommenterar under inläggen påpekar intervjupersonen att det är svårare att veta något om demografin då kontona är anonyma. Under en period av spridning av covid-19 och restriktioner stängde Malmö stadsarkiv ned för besökare. Samtidigt sålde stadsarkivet en almanacka med motiv ur arkiven kopplade till Malmö, precis som de brukar. Men då den inte gick att köpa på plats fick den istället beställas genom att maila stadsarkivet. För att beställa almanackan behövde personer skriva sina personuppgifter i mailet. Intervjupersonen berättar att den även då fick en bild

av vilka som uppmärksammar stadsarkivet. Bland de som beställde almanackor var det väldigt blandat både vad det gäller ålder och kön. Dessutom var det en del som beställde almanackan som bodde i andra städer än Malmö.

5.1.5 Elbogen

Under intervjuens gång har det framkommit information om att Malmös kulturhistoriska förening, ”Elbogen”, varje år publicerar en årsskrift i vilken det brukar finnas ett kapitel skrivet av en arkivarie på stadsarkivet som sammanfattar verksamhetsåret på Malmö stadsarkiv. I dessa sammanfattningar finns det även kort information om hur det gått med Instagramkontot under det gångna året, vilket inlägg som fått flest gilla-markeringar, och så vidare. Bland annat framgår det i årsboken från 2019 att stadsarkivet fått cirka 2000 nya följare på Instagram (Sarnäs 2019). Ökningen beskrivs som följande: ”Vår blandning av gamla och nyare foton, arkivhandlingar och udda företeelser i arkivet, liksom information om våra olika evenemang verkar tilltala många” (Sarnäs 2019, s. 153). I årsboken från 2020 står det att Malmö stadsarkiv under det året fick väldigt många nya följare på Instagram – från cirka 6500 till 11650 (Sarnäs 2020). Någon eventuell anledning bakom denna ökning framgår däremot ej.

I stadsarkivets sammanfattning i Elbogens årsböcker presenteras som sagt verksamhetsåret som gått. Alltså nämns även andra delar av stadsarkivets verksamhet än bara Instagram. I boken från 2019 går det att läsa att ”äldre” blev en målgrupp som det ska satsas mer på inom kulturförvaltningen, som stadsarkivet är en del av, genom att de bland annat fått en samordnare inom området (Sarnäs 2019, s. 148). Årsböckerna bekräftar vad intervjupersonen berättat om vad den utåtriktade verksamheten består av. Bland annat nämns föredrag, utställningar, filmer och tipspromenader (Sarnäs 2019; Sarnäs 2020).

5.2 Undersökning av Instagram

5.2.1 Kategorisering och tematisering av Instagraminlägg

Jag har valt att kategorisera inläggen efter vanligt förekommande teman jag kunnat identifiera. De teman jag identifierat syns nedan i tabell 1.0.

Tabell 1.0 Teman inför undersökning av Instagraminlägg.

Kategori
Stadsmiljö
Näringslivshistoria
Industri- och arbetarhistoria
Biografier/livsöden
Högtider och årsdagar
Övrigt

I kategorin "Stadsmiljö" ryms inlägg där bland annat gamla fotografier på specifika gator eller byggnader i Malmö publicerats. I många av de inläggen har bilder från olika tidsperioder lagts upp för jämförelse. "Industri- och arbetarhistoria" har utformats då det finns en del inlägg som handlar om Malmös industrihistoria – om arbetsplatser, de som arbetade där och så vidare. Därför har jag valt att inkludera både arbetar- och industrihistoria i samma kategori, då det finns en del inlägg som tangerar båda delar. Kategorin "biografier/livsöden" rymmer sådant som tar upp specifika individer och deras livshistoria. Exempelvis har stadsarkivet publicerat ett par inlägg med bilder på familjegravstenar och i samband med det berättat om familjens historia i inläggsbeskrivningen. I "Högtider och årsdagar" har jag placerat inlägg som publicerats i samband med, och för att uppmärksamma, någon speciell årsdag eller högtid. Det kan gälla sådant som exempelvis jul, fettisdagen eller minnesdagen för Förintelsen. I kategorin "övrigt" har inlägg som ej passar in i någon av de andra inläggen men som är för få för att forma en egen kategori placerats. Det finns flera fall där ett inlägg tangerat mer än bara ett av de teman jag identifierat. I de fallen har jag valt att placera inlägget i den kategorin som varit mest central i inlägget – en avvägning som inte alltid varit enkel att göra.

Vidare har inläggen även kategoriserats efter vilken tidsperiod det är de behandlar. Det kan röra sig om bilder från en specifik period i historien de valt att visa upp, en händelse eller ett tema som är avgränsat till en specifik tidpunkt. Jag har valt att dela in årtalen enligt följande tabell 1.1.

Tabell 1.1 Årsindelningen av Instagraminlägg.

Årtal
<1600
1600-1849
1850-1899
1900-1909
1910-1919
1920-1929
1930-1939
1940-1949
1950-1959
1960-1969
1970-1979
1980-1989
1990-2022
Blandade årtal
Okänt årtal
Totalt

Eftersom majoriteten av det som publicerats har varit från 1900-talet ligger vikten på det århundradet även i kategoriseringen. Det är alltså tämligen få inlägg som avhandlar eller lyfter något ur arkivet som är äldre än 1900-tal. Åren 1900–1990 är uppdelade efter decennier, för att få en så konsekvent bearbetning av materialet som möjligt samt en överskådlig presentation av resultatet. Kategorin 1990–2022 är vald utifrån att det är år som, till skillnad från tidigare år, är nära i tid i relation till idag och kan ses som samtidshistoria. Kategorin ”blandade årtal” har valts utifrån att det finns en del Instagraminlägg som visar upp ting från väldigt spridda år i historien, exempelvis bilder från olika decennier. Det finns fall där inlägg har bilder från ett specifikt årtal eller decennium, men där inlägget beskriver en historik som även tar upp andra perioder ur historien – i de fall har jag valt att placera inlägget i den årskategorin det är mest tyngd på. Ifall det är väldigt spritt mellan åren som tas upp i inlägget hamnar de istället i kategorin ”blandade årtal”.

5.2.2 Instagraminlägg presenterade efter kategorier

Tabell 1.2 Malmö stadsarkivs Instagraminlägg sorterade efter tema och antal.

Kategori	Antal inlägg	Procent
Stadsmiljö	17	33%
Näringslivshistoria	10	19%
Industri- och arbetarhistoria	5	10%
Biografier/livsöden	7	14%
Högtider och årsdagar	6	12%
Övrigt	7	14%
Totalt	52	100%

I tabell 1.2 framgår det att de dominerande teman som stadsarkivet valt att publicera inlägg om handlar om stadsmiljö – alltså inlägg som tar upp historia om exempelvis byggnader, gator eller andra delar av offentliga platser i Malmö. Inläggen innehåller ofta foton från de idag centrala delarna av Malmö men handlar ibland även om stadsdelar och områden utanför centrum. Fokus ligger ofta på olika bostadsområden. Den kategorin utgör hela 33% av alla inlägg. Det näst vanligaste temat är näringslivshistoria som utgör 19% av alla inlägg. Bland de inläggen ryms historia och information om både småskaliga och storskaliga näringar i Malmö, från enskilda konditorier och butiker till livsmedelskedjor och företag med mer storskalig produktion. Informationen och fotona bland inläggen i den kategorin har ofta att göra med information om företagen i sig, exempelvis var lokaler legat, vad de sålt för något och när de stängde ned.

Mellan övriga kategorier är det tämligen jämnt fördelat då alla rymmer mellan fem till sju inlägg. Kategorin ”Biografier/livsöden” innehåller blandade typer av inlägg. Ibland är det porträtt av en person och personens livshistoria, hämtat ur bildarkivet. Andra gånger är det foton på äldre familjegravstenar från begravningsplatser i Malmö och berättelser om familjens livshistoria. I kategorin ”Högtider och årsdagar” är det inlägg som berör teman relaterade till högtider såsom Jul, men även inlägg i samband med årsdagen till exempelvis Kristallnatten eller ”världsboksdagen”. I kategorin ”Övrigt” är det väldigt blandat då sådant som ej fått plats i någon annan kategori hamnat där. Med sina fem inlägg är kategorin ”Industri- och arbetarhistoria” den kategori med minst antal inlägg. Endast ett av inläggen har med arbetarhistoria att göra. De övriga inläggen handlar framförallt om Kockums och de som arbetade där.

Bild 1. Foto publicerat av Malmö stadsarkiv på Instagram. Publicerat 22-02-15.



780 gilla-markeringar

malmö_stadsarkiv Dags för vårstädning? Gör bara INTE så här! En bild ur byggmästare Eric Sigfrid Perssons samling. Fotot är odaterat men ser ut att ha tagits på 1930-talet. #görintesåhär #fönsterputsning #utansäkerhetslina #ericsigfridpersson #arkiv #arkivarie #malmö #malmöstadsarkiv #stadsarkiv #stadsmiljö #forskning #historia

Bild 2. Foto publicerat av Malmö stadsarkiv på Instagram. Publicerat 22-05-04.



868 gilla-markeringar

malmo_stadsarkiv Här ser vi Mariedalsvägen 1923. Det mesta i området är obebyggt, men Slottsstaden håller långsamt på att växa fram. I bakgrunden tronar sedan 1897 Kronprinsens husarregementets byggnader. Till vänster om kvinnan ligger regementets idrottsplats, bl.a. med fotbollsplan och regementets potatisland. Svep för en nutida vy: husarkasernen revs 1960. Kronprinsenskomplexet stod färdigt 1964. Mariedals idrottsplats anlades 1929-1930. #MalmöDåOchNu #Arkiv #Arkivarie #Malmö #MalmöStadsarkiv #Stadsarkiv #Stadsmiljö #Forskning #Historia #KronprinsensHusarerer #1923

Bild 3. Fotografi publicerat av Malmö stadsarkiv på Instagram. Samma inlägg som i bild 2. Publicerat 22-05-04.



868 gilla-markeringar

malmo_stadsarkiv Här ser vi Mariedalsvägen 1923. Det mesta i området är obebyggt, men Slottsstaden håller långsamt på att växa fram. I bakgrunden tronar sedan 1897 Kronprinsens husarregementets byggnader. Till vänster om kvinnan ligger regementets idrottsplats, bl.a. med fotbollsplan och regementets potatisland. Svep för en nutida vy: husarkasernen revs 1960. Kronprinsenkomplexet stod färdigt 1964. Mariedals idrottsplats anlades 1929-1930. #MalmöDåOchNu #Arkiv #Arkivarie #Malmö #MalmöStadsarkiv #Stadsarkiv #Stadsmiljö #Forskning #Historia #KronprinsensHusarer #1923

Tabell 1.3 Malmö stadsarkivs Instagraminlägg ordnade efter årtal och antal.

Årtal	Antal inlägg	Procent
<1600	3	6%
1600-1849	3	6%
1850-1899	3	6%
1900-1909	3	6%
1910-1919	1	2%
1920-1929	7	14%
1930-1939	11	22%
1940-1949	1	2%
1950-1959	7	14%
1960-1969	2	4%
1970-1979	1	2%
1980-1989	2	4%
1990-2022	0	0%
Blandade årtal	7	14%
Okänt årtal	1	2%
Totalt	52	100%

I tabell 1.3. syns det att de årtal som sticker ut bland Instagraminläggerna är 1930–1939. Det är den största kategorin och utgör 22% av alla inlägg, vilket är en tämligen stor andel med tanke på att det finns 15 olika årskategorier. Efter ett relativt stort hopp ned i antal inlägg, från 22% till 14%, är det tre olika kategorier som kommer på andra plats, nämligen 1920–1929, 1950–1959 samt ”blandade årtal”. Därefter är skillnaden mellan antalet inlägg per kategori inte så stor utan sträcker sig från 0–6%, det vill säga mellan noll och tre inlägg. Därmed sagt är de vanligaste årskategorierna 20-tal, 30-tal, 50-tal samt blandat. Som tidigare nämnt är det alltså 1900-talet som dominerar.

5.2.3 Kategorisering och tematisering av kommentarer

Samtliga kommentarer som skrivits till de 52 Instagraminlägg jag analyserat har jag samlat in och kategoriserat efter vilken karaktär de haft. I tabellen 2.0 som syns nedan presenteras de kategorier jag valt att dela in kommentarerna i.

Tabell 2.0 Kategorier baserade på Instagramkommentarer.

Kategori
Bekräftande
Allmänt visat intresse
Personligt
Jämförande – dåtid/nutid
Frågor
Övrigt

Kategorierna är baserade på den typen av kommentarer jag genomgående kunnat identifiera. De är formulerade så att så många kommentarer som möjligt får plats i någon av kategorierna som inte är "Övrigt". Så kallade "bekräftande" kommentarer är de kommentarer som på något sätt visar uppskattning gentemot stadsarkivet och det faktum att de delat med sig av vad det nu är de valt att dela med sig av i inlägget. "Allmänt visat intresse" är en kategori skapad för kommentarer som på något vis visar intresse för inlägget, men som inte passar in i något av de andra kategorierna. Det kan exempelvis gälla kommentarer där någon delar med sig av ytterligare information på temat som tas upp i inlägget eller där någon skriver en egen reflektion i förhållande till inlägget. Kategorin "Personligt" innehåller kommentarer som kopplas till avsändaren själv – via egna minnen, erfarenheter eller referenser till exempelvis familj eller vänner. Kommentarer som placerats i kategorin "Jämförande – dåtid/nutid" är de som på något sätt jämför något i historien med hur det är idag. Det kan vara negativa, positiva, eller neutrala slutsatser som dras i de jämförande kommentarerna.

I "Frågor" ryms kommentarer formulerade som frågor. De kan rikta sig både direkt till stadsarkivet men även till allmänheten. "Övrigt" innehåller kommentarer som inte på något sätt kunnat placeras i någon annan kategori, så som olika typer av spamliknande kommentarer. I kategorin "övrigt" har jag även placerat kommentarer som direkt svarar på frågor stadsarkivet formulerat i inläggsbeskrivningen. Det rör sig exempelvis om fall där stadsarkivet frågar om någon möjligtvis känner igen en viss person eller en viss byggnad på fotot de publicerat i inlägget. Eftersom den typen av kommentarer varit relativt få har jag valt att placera dem i "övrigt" istället för i en egen kategori.

5.2.4 Presentation av Instagramkommentarer

Tabell 2.1 Spridning av kommentarer per inlägg.

Mått	Antal kommentarer
Medelvärde	8,4
Median	7
Högsta värde	41
Lägsta värde	1

För att visa på spridningen av kommentarer har jag valt att visualisera det genom att presentera olika mått i en tabell. I tabell 2.2 nedan framgår det att det totala antalet kommentarer jag gått igenom är 435 stycken. För att visa på att det inte är så att det är visst undantag, exempelvis något inlägg som blivit särskilt uppmärksammat och fått väldigt många kommentarer, som är anledningen bakom antalet kommentarer har jag valt att vara transparent med spridningen av kommentarer. I tabell 2.1 ovan framgår det att medianen är sju kommentarer, medelvärdet 8,4, samt att spannet ligger mellan 41 och 1 kommentarer per inlägg. Det innebär att de flesta inlägg har runt 7-8 kommentarer, men att det samtidigt finns några inlägg med få kommentarer och några med många.

Tabell 2.2 Instagramkommentarer sorterade efter tema och antal.

Kategori	Antal kommentarer	Procent
Bekräftande	84	19%
Allmänt visat intresse	156	36%
Personligt	78	18%
Jämförande dåtid/nutid	50	12%
Frågor	24	6%
Övrigt	43	10%
Totalt	435	100%

I tabell 2.2 framgår att de allra flesta kommentarerna är sådana som tyder på ett allmänt visat intresse. Kommentarererna är varierande på så vis att de kan skilja sig från varandra en hel del. Många av dem är kommentarer där personer själva delar med sig av någon reflektion eller av någon fakta relaterat till Instagraminlägget i fråga. "Bekräftande" kommentarer utgör den näst vanligaste kategorin tätt följd av "personligt". I kategorin "bekräftande" utgörs majoriteten av positiva

kommentarer. En del kommentarer visar också exempelvis sympati gentemot det som presenteras, ifall det aktuella Instagraminlägget tar upp något ledsamt. Bland de kommentarer som har en personlig karaktär är majoriteten sådana som tar upp personliga minnen kopplade dem själva eller till exempelvis deras familj. Det kan vara kopplat till barndomsminnen eller sådant som en förälder eller mor/far-förälder berättat för en eller som en sett foton på.


På en fjärdeplats i antal kommentarer hamnar kategorin ”Jämförande dåtid/nutid”. Bland de kommentarer som jämför något från det förflutna med samtiden är majoriteten negativt inställda gentemot hur det som tas upp i inlägget förändrats genom historien. I de allra flesta fall handlar det om något som rör Malmös stadsmiljö. Kommentarererna är oftast negativa gentemot att gamla byggnader rivits och nya byggts. Det gäller framförallt byggnader som på 1960- och 1970-talet ersatte äldre byggnader från tidigt 1900-tal och äldre. Instagraminlägget med flest kommentarer av de jag undersökt är just ett sådant inlägg som visar jämförande foton på en gata i centrala Malmö. Tidigare hade det legat bland annat hus från 1700-talet på gatan, men under andra hälften av 1900-talet revs det i förmån för ett parkeringshus. Kommentarer som uttrycker en negativ inställning gentemot förändringar i historien figurerar i vissa fall även bland inlägg som berör andra teman än stadsmiljö.

Bland de jämförande kommentarererna som ej är negativa finns även de som tar upp positiva aspekter av förändring samt de som endast konstaterar att något är annorlunda i samtiden utan att lägga någon värdering i förändringen. Den typen av jämförande kommentarer är dock betydligt färre än de med en negativ inställning. De negativt inställda kommentarererna är som sagt ofta kopplade till förändringar i stadsmiljön som skett under andra hälften av 1900-talet. Men de förekommer även i samband andra teman såsom matkultur eller högtidstraditioner. Återstående kategorier är ”Frågor” och ”Övrigt” som utgör sex respektive tio procent av alla undersökta kommentarer. Även fast frågor är den typen av kommentar som förekommer minst så pekar det på att det finns en nyfikenhet gentemot det arkivet publicerar bland de som kommenterar. I kategorin ”övrigt” är största delen kommentarer sådana som svarar på frågor arkivet ställer i inläggen. Att det finns relativt många sådana kommentarer visar också på att Instagraminläggen skapar ett engagemang bland de som kommenterar. Utöver det innehåller ”Övrigt” även några så kallade spamkommentarer.

Bild 4. Ett urval kommentarer till ett Instagraminlägg Malmö stadsarkiv publicerat. Inlägget visar ett foto på ett parkeringshus i centrala Malmö samt ett foto från 1920-tal som visar bland annat det 1700-talshus som låg där innan det revs och parkeringshuset byggdes. Publicerat 22-11-19.

-  [redacted] 25v 
70-talets berzerk på äldre arkitektur borde gå till historien som en av vårt lands största floppar.
4 gilla-markeringar Svara
-  [redacted] 25v 
 1 gilla-markering Svara
-  [redacted] 25v 
Så vackert det en gång var i Malmö men som vanlig sparade man inte på något under 50 och fram till 70 talet
4 gilla-markeringar Svara
-  [redacted] 25v 
Ytterligare några fina fastigheter som Malmös folkvalda valde att inte värna om! Vems intressen tillvaratogs? Trevligt att se de vackra husen, samtidigt mycket tråkigt att de ej finns kvar!
5 gilla-markeringar Svara
-  [redacted] 25v 
Mycket finare förr
3 gilla-markeringar Svara
-  [redacted] 25v 
Hahaha vilken deppig utveckling
3 gilla-markeringar Svara

Bild 5. Ett urval kommentarer till ett Instagraminlägg Malmö stadsarkiv publicerat. Inlägget består av foton på stadsdelen Hermodsdal i Malmö från år 1981. Publicerat 22-08-26.

 Vi som var uppvuxna där och omkring på 80-90-talet kallade området för "Herman", men uttalades inte som namnet som betonas på första stavelsen. Svårt att förklara i skrift 😅

2 gilla-markeringar Svara

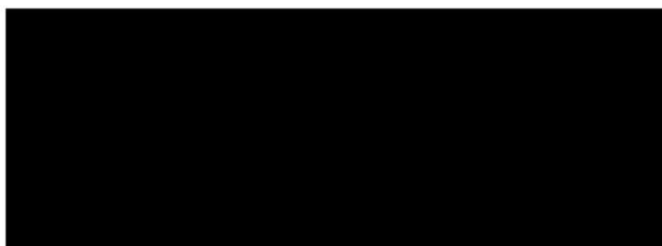


  37v

I huset med de blå balkongerna bodde jag som barn i slutet av 60-talet och under 70-talet (och gick några år på Hermodsdalsskolan som syns lite i bakgrunden). Kiosken var ett populärt ställe att handla godis tillsammans med konditoriet bredvid ICA-affären. Så roligt att se denna bild och läsa om historien. 😊

Tack för att ni delade! 🙏

1 gilla-markering Svara



  37v

Grillputte! Bodde på 101an fram till 91.

6. Analys

Nedan analyserar jag resultaten från mina undersökningar i form av intervju och studerande av Instagraminlägg- och kommentarer. Jag börjar med att med hjälp av intervjusvaren analysera hur Malmö stadsarkiv ser på sin egen roll i förhållande till lokal identitet och vidare relatera intervjusvaren till resultaten från undersökningen av stadsarkivets Instagram. Därefter följer en analys av Instagraminläggen i sig, respektive kommentarerna. Resultaten analyseras utifrån valda teoretiska ramverk och anknyter till frågeställningarna. I avsnittet sammanfattas även uppsatsens resultat i förhållande till tidigare forskning.

6.1 Stadsarkivets förhållningssätt till lokal identitet

I intervjun med arkivarien på Malmö stadsarkiv diskuterades stadsarkivets tillvägagångssätt och resonemang när de beslutar vilka ting ur arkivet de väljer att visa upp i sin utåtriktade verksamhet. Svaret från intervjupersonen var att det varierade men att det inte fanns en på förhand utarbetat strategi eller plan angående vad som presenteras. De som arbetar med den utåtriktade verksamheten har således en tämligen stor egen frihet kring vilka val som görs. Det innebär att vad arkivet visar upp är tämligen beroende av enskilda personers viljor och vilka som arbetar med det där och då. På frågan kring hur intervjupersonen själv resonerar när hen bestämmer vad som ska publiceras var svaret att hen försöker visa upp sådant som inte annars visas upp. Intervjupersonen berättade även att det med tanke på Malmös historia blir mycket arbetar- och industrihistoria. Det kan tolkas som att bilden av Malmö stadsarkiv som en gammal arbetarstad bekräftas och befästs, att det alltså är den identiteten som lyfts. Samtidigt bör det nämnas att det i intervjun framgick att vad som publiceras på just Instagram i vissa fall är beroende på hur mycket tid den ansvariga arkivarien har att lägga ned på att göra efterforskning. Intervjupersonen beskrev det som att det innebär att vissa inlägg blir tämligen slumpmässigt valda.

I intervjun med arkivarien från Malmö stadsarkiv framgick det att det endast är en person som är ansvarig över Instagramkontot. Samma person har dessutom skött kontot sedan det skapades år 2014. Med en utgångspunkt i synen på arkiv som viktiga för identitetsskapande, bland annat genom att de bevarar kollektiva minnen, är det tillsynes mycket makt den Instagramansvariga arkivarien har. Den enskilda arkivariens makt befästs ytterligare i och med att det inte finns några riktlinjer eller på förhand bestämda mål för personen att förhålla sig till eller utgå ifrån. Det som

finns formulerat är mål som kulturnämnden i Malmö beslutat om, som exempelvis att det bör satsas på olika fokusgrupper såsom barn eller äldre personer. Malmö stadsarkiv verkar själva ej ha en medveten relation till lokal identitet. De har exempelvis inga uttalade mål eller riktlinjer gällande att visa upp specifika bilder av Malmö eller att lyfta några särskilda aspekter av stadens historia. Däremot har arkivarien som arbetar med Instagram egna tankar angående vilka delar ur stadsarkivets samlingar hen vill visa upp.

Angående intervjupersonens egen uppfattning om vad som är populärt bland stadsarkivets följare på Instagram svarade hen att det var blandat, men att sådant personer har egna minnen från ofta är väldigt populärt. Det rör sig då om bilder från framförallt 1950- till 1980-tal. Det innebär att intervjupersonens analys av vad som är populärt bland stadsarkivets Instagraminlägg stämmer överens med vad Assmann (2008) beskriver som kommunikativa minnen. Det handlar alltså om inlägg personer har egna minnen från eller som någon en eller två generationer bort har minnen från. Det kan vara så att någon fått berättat för sig av en mor- eller farförälder om hur en viss sak stod till i historien och som de nu relaterar Instagrambilderna till. Intervjupersonen svarade vidare att även allt som rör Kockums alltid får mycket uppmärksamhet. Bilden av Malmö som en gammal industristad befasts.

Samtidigt visar min undersökning att stadsarkivet publicerar mycket innehåll från 1930-talet, vilket inte är något intervjupersonen själv tog upp i intervjun. Historia från 1930-talet kan också kopplas till kommunikativa minnen. De som är födda på 1930-talet utgör troligtvis inte en stor del av stadsarkivets aktiva följare på Instagram med tanke på deras ålder idag. Däremot kan exempelvis barn och barnbarn till personer födda på 1930-tal mycket möjligt vara en del av stadsarkivets följare och de som skriver kommentarer till inläggen. Det innebär att sådant stadsarkivet publicerar som är från 1930-talet också möjliggör för kommunikativa minnen. Intervjupersonen menade också själv att sådant personer har minnen från var populärt. Under intervjun berättade intervjupersonen som sagt även att det blir mycket arbetarhistoria som visas upp i stadsarkivets utåtriktade verksamhet. Det är inte något som framgått tydligt i min undersökning av Instagram, där kategorin ”Industri- och arbetarhistoria” inte rymde många inlägg. Kockums var också något intervjupersonen menade var väldigt populärt bland stadsarkivets följare på Instagram. I min studie av Instagram går det att se att näringslivshistoria var det näst mest vanliga temat bland de inlägg stadsarkivet publicerade (se tabell 1.2). I den kategorin rymms bland annat en del inlägg som tar upp Kockums, men även mer

småskaliga näringar såsom enskilda caféer eller butiker som funnits i Malmö. Det bör däremot ej förväxlas med arbetarhistoria, vilket jag skapat en annan kategori till och som rymmer betydligt färre inlägg.

Någon koppling mellan Malmö stadsarkiv och lokal identitet existerar alltså inte via medvetna strategier eller mål. Enskilda arkivariers beslut och tankar, och i viss mån kulturnämndens mål, är snarare de faktorer som påverkar de berättelser om Malmö som stadsarkivet lyfter fram. Vilka bilder av eller berättelser om Malmö som stadsarkivet visar upp på Instagram påverkas även av materiella faktorer såsom tid, resurser, och vad som finns att tillgå i arkivet. I intervjun beskriver arkivarien det som att brist på tid leder till att det som publiceras blir slumpmässigt utvalt. Ett sätt att tolka det på är att det i sådana fall är det enkla valet som görs, det som är minst tidskrävande och som inte kräver någon vidare efterforskning. Valet kan tyckas slumpmässigt för arkivarien i fråga men det är likväl ett val som görs. Det som intervjupersonen själv säger sig utgå från när hen väljer ut material till Instagraminlägg, utöver de nyss nämnda faktorerna, är sådana berättelser som annars inte blir berättade. Exempel intervjupersonen tog upp var barn och barns perspektiv. Det är inte något som framgått i min undersökning av stadsarkivets Instagramkonto, men som kanske syns mer på stadsarkivets övriga utåtriktade verksamhet. Den har jag endast undersökt översiktligt och kan därför ej svara exakt på om det syns i den verksamheten eller inte. Sammanfattningsvis går det att dra slutsatsen att den enskilda arkivarien har föreställningar om vilka delar av Malmös historia stadsarkivet bör visa upp och vad bör tas i åtanke i val av tema. Däremot saknas det formulerade tankar, i form av exempelvis uttalade mål eller styrdokument, gällande vilka delar av Malmös historia och vilket arkivmaterial som stadsarkivet bör visa upp för allmänheten. Även när det gäller specifikt Instagram så saknas det från stadsarkivet formulerade mål eller liknande gällande vad som ska publiceras.

6.2 Stadsarkivets Instagraminlägg och berättelser om Malmö

6.2.1 Arkivens koppling till makt och identitet

En av utgångspunkterna för denna uppsats är synen på arkiv som maktinstitutioner. Identitet är också kopplat till arkivens makt på så sätt att de bevarar minnen (Cook 2013; Beroš 2020; Feng 2017). I denna uppsats är det lokala aspekter av dessa fenomen som utforskas. Malmö stadsarkivs Instagramkonto kan tyckas vara en parentes i detta sammanhang då tidigare forskning diskuterat makt och identitet i större skala såsom på nationell nivå (Beroš 2020; Smyth 2021). Men Malmö

stadsarkiv är ett arkiv med jämförelsevis mycket utåtriktad verksamhet, där deras Instagramkonto utgör en del av den med dess cirka 15700 följare. Det innebär att det är många människor som nås och som får ta del av de bilder av och berättelser om Malmö som stadsarkivet väljer att visa upp på Instagram. Kollektiva identiteter definieras delvis genom att arkiven beslutar vilka delar av våra liv som ska bevaras för eftervärlden (Beroš 2020). I denna uppsats undersöks också hur arkiv formar identitet, i detta fall lokal identitet, genom vad de beslutar att visa upp eller inte visa upp.

6.2.2 Kulturella och kommunikativa minnen

Genom att undersöka vad Malmö stadsarkiv publicerar på Instagram går det att utvärdera vilka berättelser om Malmö, vilka lokala identiteter, stadsarkivet väljer att lyfta fram. Instagram är bara en del av stadsarkivets olika verksamheter. Men det är en verksamhet som når ut till många, i och med det höga antalet följare och stora engagemang i form av så kallade gillamarkeringar och kommentarer. Som tidigare nämnt fungerar kollektiva minnen identitetsskapande (Cook 2013; Beroš 2020). Ett sätt att förstå och analysera minnen på är genom minnessociologiska perspektiv. Assmann (2008) skriver om kulturella kontra kommunikativa minnen. Kulturella minnen syns i symboler, firanden eller muntligt/skriftligt berättade myter. De sträcker sig längre tillbaka i historien än vad nutida har minnen från. Men bara tillräckligt långt för det fortfarande ska finnas en känsla av samhörighet till minnena (ibid.). Sådana minnen syns till viss del på Malmö stadsarkivs Instagramkonto men är på inget sätt förhärskande.

Kulturella minnen framträder framförallt i kategorierna ”Högtider och årsdagar” och ”Biografier/livsöden” men återfinns i begränsat omfång även i vissa andra kategorier. I årtalskategoriseringen av stadsarkivets Instagraminlägg framgår det att det totalt är 9 av 52 inlägg som tar upp sådant som härrör ur historia äldre än 1900-tal (se tabell 1.3). Även kategorin ”Blandat” med sina sju inlägg rymmer en del äldre historia. De inläggen kan däremot inte analyseras på samma vis då det är ett sammanhang där flera olika tidsperioder tas upp. Den äldre historia Malmö stadsarkiv visar upp på Instagram är dessutom oftast kopplad till Malmöspecifika ting och inte till sådant som rör hela Sverige, även om det också förekommer i exempelvis form av uppmärksammandet av nationella högtider. Assmann (2008) skriver att deltagandestrukturen i kulturella minnen har en tendens till elitism genom att somliga personer nästan blir tvingade till deltagande. På så vis kan kulturella minnen, och de identiteter som lyfts i dem, inte sägas skapas i mötet mellan arkivet och dess användare. Det är endast stadsarkivet som kan berätta om

kulturella minnen för deras användare, som då fungerar som recipienter. De Instagraminlägg som tar upp äldre historia och nationella högtidsdagar kan således tillskrivas den funktionen och beskrivas som kulturella minnen.

Kommunikativa minnen är en typ av minnen som förekommer desto mer i de inlägg Malmö stadsarkiv publicerar på Instagram. Assmann (2008) skriver att kommunikativa minnen sprids bland personer i en smal krets och att de sträcker sig mellan 80-100 år bakåt i historien. De är alltså endast tillräckligt gamla för att det fortfarande ska finnas levande personer som har personliga minnen av dem (ibid.). De flesta av Malmö stadsarkivs Instagraminlägg visar upp 1900-talets Malmö med en tyngdpunkt på 1920-, 30- och 50-tal (se tabell 1.3). Det är årtionden tillräckligt gamla för att precis passa inom tidsramen för kommunikativa minnen. Dessutom berör Instagraminläggen ofta allmänmänskliga teman som många kan relatera till eller ha minnen från. Exempel på sådana teman är arkitektur och Malmös stadsmiljö – gamla byggnader, parker och så vidare. Det är även den kategori som har flest inlägg (se tabell 1.2). Det visar på att det framförallt är kommunikativa minnen stadsarkivet förmedlar via sitt Instagramkonto.

Resultaten avviker från Assmanns beskrivning av kommunikativa minnen när det gäller några aspekter. Assmann (2008) menar att kommunikativa minnen existerar bland en liten krets personer och överförs från en generation till en annan. I detta fall är det Malmö stadsarkiv som förmedlar kommunikativa minnen till en tämligen bred skara människor. Samtidigt beskriver Assmann (2008) deltagandestrukturen i kommunikativa minnen som diffus då vissa personer vet mer än andra om de olika minnena. Där finns inga experter utan minnena förvärvas genom vardaglig interaktion (ibid.). Malmö stadsarkivs Instagramkonto – är det vardaglig interaktion? Ifall synen på vardaglig interaktion går bortom konversationer människor emellan som träffas fysiskt och även inkluderar vardagliga interaktioner på sociala medier, så kan Instagraminlägg räknas som en typ av vardaglig interaktion människor har. Dessutom har Malmö stadsarkiv ingen uttalad strategi eller syfte kring exakt vad som publiceras på Instagram, vilket också talar för att deras Instagraminlägg kan ses som vardaglig interaktion.

Resultaten från undersökningen av Instagram stämmer till viss del överens med de svar jag fick under intervjun med arkivarien från Malmö stadsarkiv. Som tidigare nämnt var det inte särskilt mycket arbetarhistoria som visades i stadsarkivets Instagraminlägg. Däremot var det tämligen många inlägg som tog upp näringslivshistoria. Arkivarien berättade att de brukar publicera foton kopplade till

Malmös stadsmiljö, vilket är något som tydligt syns på deras Instagramkonto. Vidare berättade intervjupersonen att det som publiceras är en blandning av sådant de upplever att följarna uppskattar, oftast nyare bilder från 1950–80-talet, och sådant den ansvarige arkivarien tycker borde visas upp för att ge allmänheten en bild av stadsarkivet och vad som finns där. Resultaten från undersökningen av Instagram visar däremot att det endast är tre inlägg med bilder och information från 1970–90-talet (se tabell 1.3). Däremot är 1950-talet desto vanligare bland inläggen. Svaren från intervjun och resultaten från undersökningen av Instagraminläggen visar att arkivet förmedlar kommunikativa minnen. De gör det aktivt på så vis att de medvetet publicerar sådant som följare har minnen från. Med det sagt genomsyrar det inte samtliga av stadsarkivets Instagraminlägg då bilder och innehåll som är betydligt äldre också förekommer.

6.2.3 Lokal identitet och berättelser om Malmö

Det huvudsakliga syftet med min uppsats är inte att undersöka *vilka* berättelser om Malmö som stadsarkivet förmedlar, utan på vilket sätt Malmö stadsarkiv är med och formar berättelser om Malmö och vad det finns för koppling mellan stadsarkivet och lokal identitet. Men för att komma fram till det så har det varit angeläget att undersöka hur de arbetar med att visa upp material ur arkiven. En aspekt av det är vilka bilder och berättelser de väljer att visa för allmänheten. Utifrån en av uppsatsens grundstenar, att minnen är viktiga för identitetsskapande, är det ett sätt att visa på kopplingen mellan arkiv och identitet. Därför är det även på sin plats att relatera mina resultat till tidigare forskning om Malmö-identiteter och berättelser om Malmö. Möllerström (2011) identifierade två olika sidor av Malmö – ”kunskapsstaden” som representerar det nya, entreprenörmässiga Malmö, kontra ”arbetarstaden” som representerar det gamla, industriella Malmö. Även Schlarek Mulinari (2017) tar upp bilden av Malmö som en före detta industristad som numera blomstrar och kantas av innovation. Föga förvånande är inte ”kunskapsstaden” representerat bland de Instagraminlägg Malmö stadsarkiv publicerar, då de istället fokuserar på historiskt material. Det gamla, industriella Malmö förekommer men kan däremot inte sägas vara dominerande då stadsarkivet framförallt publicerar inlägg med material som fokuserar på Malmös stadsmiljö. Industrin hade i och för sig potentiellt kunnat vara en del av Malmös stadsmiljö som visas upp, och görs också till en viss grad. Men det som dominerar i kategorin ”Stadsmiljö” är så kallade ”vanliga” bostadsområden med diverse lägenhetshus.

En annan berättelse om Malmö som ryms parallellt med andra är den om en stad kantad av kriminalitet, fattigdom och segregation (Hansen 2022; Schlarek Mulinari

2017). Det är inte berättelser som på något vis syns till i min undersökning. Gällande kollektiva identiteter i Malmö har tidigare forskning tagit upp politiska aktivister på stadsdelen Möllevången som en grupp med en specifik identitet (Hansen 2022). Aktivisterna beskrivs som medskapare till Malmös och framförallt Möllevångens historia. Även i detta sammanhang lyfts Malmös industriella historia med dess arbetaridentitet då det är något denna grupp aktivister använde sig av i samtiden (ibid.). Identiteter kopplade till specifika stadsdelar är inte något som syns på ett tydligt vis i stadsarkivets Instagraminlägg. Inlägg med historia om specifika stadsdelar har däremot förekommit. Det politiska Malmö är inte heller något som fått särskilt stort utrymme. I intervjun med arkivarien från stadsarkivet påpekade hen att det med tanke på Malmös historia tenderar att bli mycket arbetarhistoria som de visar upp. Det är emellertid inte något som framkommit tydligt i min undersökning.

6.3 Instagramkommentarer och berättelser om Malmö

6.3.1 Arkivens koppling till makt och identitet

Det är tydligt att stadsarkivet via sin Instagram väcker mycket engagemang av olika slag med tanke på antalet kommentarer de får. Många av kommentarerna uttrycker tacksamhet gentemot stadsarkivet för att få ha tagit del av material från arkivet. Många visar även ett allmänt intresse genom att skriva frågor eller egna tankar och reflektioner om ämnet som tas upp. Bara det i sig visar på stadsarkivets inverkan på människors syn på och relation till stadens historia. I kategorin ”Jämförande dåtid/nutid” är majoriteten av kommentarerna sådana som uttrycker att något förändrats till det sämre. Oftast har det att göra med rivning av äldre byggnader till förmån för nya byggnader som skett under andra hälften av 1900-talet. Men det kan även handla om helt andra teman såsom förändrad matkultur eller högtidstraditioner. Kategorin innehåller 50 kommentarer och utgör därmed 12% av alla kommentarer (se tabell 2.1). Många kommentarer av detta slag är hursomhelst negativa. Det är dessutom så att det inlägg med flest kommentarer av alla inlägg jag undersökt var ett som visade före- och efter foton på byggnader som rivits i förmån till ett parkeringshus på en gata i centrala Malmö.

Det går att diskutera stadsarkivets ansvar i förhållande till vilka berättelser om Malmö de visar upp. Denna uppsatsens ansats är inte kritisk på så vis att syftet skulle vara att granska och diskutera Malmö stadsarkivs syn på Malmö. Men eftersom jag vill visa på kopplingen mellan lokal identitet och arkiv, varav arkivens makt är en faktor att ha i beaktning, är frågan om ansvar onekligen relevant att

nämna. Finns det någon korrelation mellan att arkivet publicerar många inlägg om Malmös förändrade stadsmiljö med fokus på framförallt 1900-tal och att många som kommenterar under sådana inlägg uttrycker sig på ett väldigt negativt sätt gentemot den förändring som visas? Som tidigare nämnt är inte alla kommentarer negativa. Det generella resultatet från undersökningen av kommentarer visar att majoriteten uppskattar och visar intresse gentemot Instagraminläggen. Samtidigt har mönstret kring negativa kommentarer kopplade till inlägg om rivna byggnader och liknande varit väldigt tydligt under genomgången av inläggen. Hur påverkar sådana inlägg berättelsen om och bilden av Malmö?

Om bara de Instagraminlägg som tar upp Malmös förändrade stadsmiljö tas i beaktning framstår det som att Malmö är en stad som ”förfulats” genom historien. Det är ett komplext ämne. Givetvis är det möjligt, och även troligtvis så, att de som skriver negativa kommentarer om förändringar i stadsmiljön redan sedan tidigare har den åsikten. De åsikter om stadsmiljön som syns i kommentarerna är inte ovanliga i samtiden. Arkitektupproret är ett exempel på en samtida rörelse som arbetar emot vad de själva kallar ”miljonprogramsarkitektur”. Istället förespråkar de arkitektur från 1700-tal fram till ”tidig funkis”. På Arkitektupprorets hemsida används tämligen starka uttryck för att beskriva den arkitektur de ogillar. Formuleringar som ”brutalt avvikande parasitiska påbyggnader” och ”förfulningen av våra städer” är några exempel (Arkitektupproret uå). Det är inte så att stadsarkivet själva förmedlar sådana föreställningar i deras Instagraminlägg. Däremot kan det vara så att stadsarkivet bekräftar de åsikter kring bygget av ”fula” byggnader som de som kommenterar har sedan innan. Innebär det att arkivet bör strunta i att publicera information och material som visar på hur Malmös stadsmiljö förändrats genom historien? Nej. Men det bör finnas en medvetenhet kring urval och vilka berättelser om Malmö man är med och förmedlar genom det som publiceras, eller inte publiceras. Det bör vidare nämnas att jag inte har undersökt aspekter som mångfald och representation varken bland Instagraminläggen eller arkivets användare. Men jag vill ändå påpeka att sådana faktorer också spelar roll, även om de ej rymts i denna undersökning.

6.3.2 Lokal identitet i mötet mellan arkivet och dess användare

I undersökningen av kommentarer till Malmö stadsarkivs Instagraminlägg framgick det att majoriteten av kommentarerna antingen hade en allmänt intresserad eller rentav positiv inställning gentemot innehållet i inläggen. Kategorin ”Allmänt visat intresse” är den med flest antal kommentarer, med kategorin ”Bekräftande” på en andraplats (se tabell 2.1). Den tredje största kategorin, med nästan lika många

kommentarer som i kategorin ”Bekräftande”, är kategorin ”Personligt”. Som jag skriver i resultatavsnittet så är kommentarer i kategorin ”Personligt” främst sådana som kopplar innehållet i Instagraminlägget till något relaterat till dem själva. Ofta är det personliga minnen, eller minnen från någon nära anhörig en fått förmedlade till sig via berättelser eller foton. Kommentarererna kan exempelvis röra sig om att någon berättar om egna minnen från en viss del av staden eller att ens farförälder eller släkting arbetat på en viss arbetsplats som tas upp i Instagraminlägget. Variationen på den typ av relaterande kommentarer är relativt bred. Att sådana kommentarer är bland den vanligaste kategorin av kommentarer som förekommer kan kopplas till vilka årtionden det är som innehållet i inläggen tar upp. Eftersom 1900-tal i allmänhet, och 1930- och 50-tal i synnerhet, är dominerande i stadsarkivets Instagraminlägg är det också förståeligt att många av de som kommentarer har en relation till det som tas upp. Ofta i form av minnen. Även kategorin ”Jämförande dåtid/nutid”, som är den fjärde största kategorin och utgör ca 12% av alla kommentarer (se tabell 2.1), innehåller en del kommentarer där personer delar med sig av egna minnen.

Att Instagraminläggen väcker minnen och får människor att dela med sig av egna minnen kan förstås med hjälp av Assmanns (2008) beskrivning av kommunikativa minnen, som har ett tidsspänn på 80-100 år. Det befäster samtidigt även att kommunikativa minnen kan existera i ett bredare sammanhang än det Assmann beskriver. Resultaten kan liknas vid Magnusson Staafs (2017) analys av museibesökarnas förhållningssätt till Oskuldens museum i Istanbul. Museiföremålen väckte minnen hos besökarna som var relaterade till bland annat barndomsupplevelser. Samtidigt förklarar Magnusson Staaf fenomenet genom att bland annat peka på föremålens vardaglighet och utställningens avsaknad av kulturella minnen som besökarna var bekanta med på förhand (ibid.). Som jag tidigare nämnt förekommer kulturella minnen bland en del av stadsarkivets Instagraminlägg. Det gäller främst de Instagraminlägg som tar upp historia äldre än 1900-tal. Om de som skriver personliga och jämförande kommentarer är på förhand bekanta med vad stadsarkivet publicerar är svårt att svara på i denna undersökning. Men det är desto tydligare att sådana kommentarer är kopplade till årtionden som sträcker mellan 80-100 år tillbaka i tiden och berör teman som många kan relatera till.

Ett ytterligare resultat som går att identifiera i läsningen av Instagramkommentarer är att de ej är enhetliga. Många olika tankar och åsikter ryms. De tankar som kommentarererna i stort ger uttryck för kan skilja sig en hel del från varandra.

Näringslivshistoria och industrihistoria är ämnen som följarna visar uppskattning för. Det överensstämmer även med den Malmö-identitet tidigare forskning tagit upp där Malmö ses som en gammal industri- och arbetarstad (Möllerström 2011; Schlarek Mulinari 2017). De kategorierna kan ses som en del av ett växande, framtidsinriktat Malmö med mycket industri. Samtidigt visar kommentarerna en negativitet gentemot de förändringar i Malmös stadsmiljö som skedde under andra hälften av 1900-talet, men som också kan sägas vara en del av det växande Malmö i och med av bygget av många nya bostäder och bostadsområden. I undersökningen av Instagraminläggen och kommentarerna har det även framgått att många följare visar intresse gentemot de foton som visar upp särskilda bostadsområden i Malmö från 1970- och 1980-talet. Det finns alltså en viss motsägelsefullhet när det kommer till vilka föreställningar kring Malmös historia som lyfts i Instagramkommentarerna. Å andra sidan går det att uttolka en enhetlighet och gemensam nämnare ur de olika åsikter om Malmös historia som förmedlas via Instagramkommentarerna. Både näringslivs- och industrihistoria och äldre arkitektur och stadsmiljö är ting som är förknippade med hur Malmö var förr. Möllerström (2011) lyfter det industriella Malmö, med framförallt Kockums som främsta symbol, som en del av ”det gamla Malmö”. Är det så att det är en nostalgisk bild av Malmö som skildras av Malmö stadsarkiv och som befästs ytterligare med hjälp av de som kommenterar?

Sammanfattningsvis är det tydligt att olika berättelser om Malmö formas via Instagram, i mötet mellan arkiv och dess användare. Ett annat sätt att beskriva det på är att *lokal identitet* formas. De tankar om Malmö som förekommer är inte alltid enhetliga eller konsekventa. Men det de har gemensamt är att de kantas av en viss nostalgi. I denna formering av lokal identitet är det dock en av parterna som har övertaget. Den parten är Malmö stadsarkiv. Det är stadsarkivet som sitter på det historiska materialet och som beslutar om vad som ska visas upp. Användarna (i detta all de som kommenterar) har endast makten att sedan interagera med, och reagera på, det stadsarkivet valt att visa upp för allmänheten. Men med det sagt kan användarnas egna tankar och erfarenheter, som de delar med sig av i form av kommentarer, bistå till att tolka materialet som presenteras och forma en viss bild av det. Ett ytterligare sätt att identifiera kopplingen mellan arkiv och identitet på är med hjälp av minnessociologiska perspektiv. Kommunikativa minnen är ett sätt som berättelser om Malmö formas genom, i mötet mellan arkivet och användarna på Instagram.

7. Diskussion och slutsatser

7.1 Diskussion

I undersökningen av Malmö stadsarkivs koppling till lokal identitet har det framkommit att arkivet inte har någon uttalad strategi gällande vilket material ur arkivet som visas upp i den utåtriktade verksamheten. Det finns inga nedskrivna mål, styrdokument eller liknande. Kulturnämndens mål ter sig vara det enda vägledande som finns nedskrivet som de anställda har att förhålla sig till gällande utformningen av den utåtriktade verksamheten. Enskilda individers beslut är istället det som styr vilka delar ur arkiven, och således även vilka berättelser om Malmö, som visas upp. När det gäller stadsarkivets Instagramkonto är det endast en person som är ansvarig över det och som gör i princip alla val kring vad som publiceras själv. Den ansvariga arkivarien försöker enligt sig själv publicera sådant som det annars inte berättas om. Samtidigt leder brist på avsatt tid till Instagram till att det ibland blir vad hen beskriver som slumpmässigt utvalt innehåll som publiceras. Som tidigare nämnt existerar den Instagramansvariga arkivarien på stadsarkivet inte i ett vakuum. Hen befinner sig i ett professionellt sammanhang där flera arkivarier ingår. När det gäller den utåtriktade verksamheten i stort så är det exempelvis en grupp personer som tillsammans ansvarar över den. På så sätt kan inte allt ansvar tilldelas en enskild person. Men samtidigt går det att slå fast att de enskilda arkivarierna på stadsarkivet innehar tämligen mycket makt när det gäller porträtteringen av Malmö, med tanke på bristen av regler och riktlinjer att förhålla sig till.

När det kommer till vad stadsarkivet faktiskt publicerar på Instagram så varierar teman och årtal. Stadsmiljö sticker ut som vanligast tema. Andra vanliga teman är näringslivshistoria och biografier/livsöden. De årtal som var vanligast förekommande i Instagraminläggens innehåll var 1930- och 50-tal. I allmänhet fanns det en tyngd på 1900-talet, även om äldre historia också förekom. De tidsperioder som var vanligast förekommande stämmer tämligen bra in i tidsspännet för kommunikativa minnen som är 80–100 år. En stor andel av de inlägg stadsarkivet publicerar på Instagram tar upp sådant personer eller personer i deras närhet har minnen från. Kulturella minnen kan också identifieras bland stadsarkivets Instagraminlägg då en del inlägg tar upp sådant som har att göra med nationella traditioner och som oftast kommer från äldre tidsperioder än 1900-talet. På det sättet finns det en koppling mellan berättelser om Malmö och förmedlandet av sådan historia som är max mellan 80–100 år gammal. Kulturella minnen är inte

dominerande bland inläggen på det sätt kommunikativa minnen är. Till skillnad från kommunikativa minnen är kulturella minnen sådana som lämnar mindre utrymme för användarna att vara delaktiga i.

I intervjun med arkivarien från Malmö stadsarkiv berättade hen att det tenderar att bli mycket arbetarhistoria som de visar upp för allmänheten. Hen menade även att arkivmaterial rörande Kockums var väldigt populärt bland de som tar del av den utåtriktade verksamheten. Resultaten från undersökningen av stadsarkivets Instagraminlägg visar att näringslivshistoria var ett vanligt förekommande tema. I den kategorin ingår inlägg som på olika sätt handlar om Kockums. Även i kategorin ”Arbetar- och industrihistoria” finns det inlägg som handlar om Kockums men som då tar upp mer arbetarperspektiv än vad de inläggen som finns i ”Näringslivshistoria” gör. Inläggen i kategorin ”Näringslivshistoria” handlar mer om företag och deras generella historia. Dessa resultat bekräftar den Malmö-identitet som tidigare forskning tar upp där berättelser om det ”gamla Malmö” som vissa ännu förespråkar diskuteras (Möllerström 2011; Schlarek Mulinari 2017).

De som kommenterar på stadsarkivets Instagraminlägg är ofta positivt inställda gentemot innehållet och skriver bekräftande kommentarer. Många kommentarer uttrycker också, om inte direkt positiv respons, i alla fall ett intresse gentemot det som visas upp. Utöver sådana kommentarer är det även många som skriver personliga kommentarer kopplade till egna upplevelser eller minnen. Kommentarer där personer jämför dåtid med nutid är också vanliga. Även i de fallen refererar personer ofta till minnen och till hur de upplevt saker och ting från det förflutna. Dessa två typer av kommentarer – personliga och jämförande – ger ofta tydliga uttryck för kommunikativa minnen. Det stadsarkivet publicerar väcker alltså minnen bland de som kommenterar. Det pekar på att kommunikativa minnen kan förmedlas i bredare sammanhang än de Assmann (2008) beskriver. Detta då stadsarkivet och de som kommenterar på deras Instagramkonto är en bred grupp människor, jämfört med exempelvis en familj eller en skolklass. Resultaten kan vidare liknas vid den analys Magnusson Staaf (2017) gör om hur besökare på Oskuldens museum relaterar föremålen i museet till personliga minnen. I detta fall är sammanhanget däremot ett annat eftersom det rör sig om ett arkiv och inte ett museum.

Bland de kommentarer som jämför dåtid med nutid är majoriteten negativt inställda gentemot förändring. Oftast uttrycks de i anslutning till de Instagraminlägg som visar upp då-och-nu-foton på stadsmiljö i Malmö. I de fallen är det många

kommentarer som handlar om att byggnader på någon viss gata som syns i inlägget var finare förr, och att Malmö ”förfulats” under andra hälften av 1900-talet. Det faktum att antalet sådana kommentarer är vanligt förekommande ger upphov till en diskussion angående vilken bild av Malmö det är stadsarkivet är med och skapar i användningen av Instagram. Stadsarkivet värderar själva inte den förändrade stadsmiljön i sina inlägg. Däremot är det möjligtvis så att stadsarkivet bekräftar bilden av Malmö som en stad som var finare förr, när det publicerar så många inlägg om den förändrade stadsmiljön. En förklaring till varför den största kategorin bland Instagraminläggen är ”Stadsmiljö” kan vara just för att det ger upphov till många reaktioner. Kanske är det så att det är ett säkert kort för att skapa engagemang. Det är inget intervjupersonen själv gav upphov till i intervjun, men det kan likväl vara så att det sker undermedvetet. Med en utgångspunkt i att arkivinstitutioner innehar en viss makt gentemot deras användare och även omvärlden i stort, så är stadsarkivet med och formar berättelser om Malmö genom vilka delar av stadens historia de väljer att visa upp. Det faktum att det inte finns någon avsatt arbetstid för den ansvarige arkivarien att spendera på Instagram kan ses som ett tecken på att stadsarkivet inte ser Instagram som ett forum som har någon stor inverkan på människor. Men jag skulle vilja hävda annorlunda med tanke på det stora antalet följare stadsarkivet har och det engagemang som finns i form av så kallade gillamarkeringar och kommentarer.

En del av min analys av kommentarerna på Malmö stadsarkivs Instagraminlägg är att de inte ger uttryck för en enhetlig berättelse om Malmö. Hur personer som kommenterar förhåller sig till saker och ting som visas upp i inläggen varierar. Som sagt är det många som ställer sig väldigt negativa gentemot rivningar av gamla hus som skedde under andra hälften av 1900-talet och de byggnader som ersatte de gamla husen. Samtidigt är det många som är positivt inställda gentemot det ”gamla Malmö” präglad av en frodande industri med Kockums i spetsen. Den perioden i Malmös historia kan ses som framtidsorienterad och kantad av tillväxt. Motsvarande kan inte sägas om de 1700-talshus som revs för att bana väg för ett modernare Malmö. Ändå ger personer som kommenterar uttryck för att vilja ha bådadelar – det industriella Malmö, men också gamla hus. För att diskutera denna motsägelsefullhet på djupet skulle det behövas skrivas en helt annan uppsats. Men att det går att identifiera i min undersökning är likväl relevant att nämna för att visa på hur olika berättelser om Malmö formeras i mötet mellan arkivet och dess användare.

7.2 Sammanfattade slutsatser

Angående hur Malmö stadsarkiv ser på sin roll i relation till berättelser om Malmö är svaret att de inte riktigt gör det överhuvudtaget. I alla fall inte Malmö stadsarkiv som enhet. Det finns ingen specifik bild av eller berättelse om Malmö som stadsarkivet ämnar förmedla. Däremot är det så att enskilda arkivarier har tankar om hur stadsarkivet bör förhålla sig till vilka delar ur arkivet, vilka berättelser om Malmö, som visas upp. Men några styrdokument, mål eller liknande gällande vilka berättelser om Malmö de bör visa upp har stadsarkivet inte tagit fram. Samma sak gäller specifikt Instagram. Det som istället styr vad som publiceras på Instagram är följande faktorer: vad som finns i arkivet, resurser i form av tid att lägga ned på just Instagram, och den enskilda arkivariens beslut. Den Instagramansvariga arkivarien berättade att det hen vill när hen väljer ut material att publicera på Instagram är att ta upp berättelser som annars inte hade blivit berättade och att visa vad som finns i arkivet och vad det kan användas till.

Malmö stadsarkivs Instagram är ett sätt som berättelser om Malmö formas genom mötet mellan stadsarkivet och dess användare, i detta fall i form av de som kommenterar på stadsarkivets inlägg. Minnen kan fungera identitetsskapande (Cook 2013; Beroš 2020). I min studie framgår det att lokal identitet formas med hjälp av framförallt kommunikativa minnen. De kommunikativa minnena förmedlas av både arkivet och användarna – det sker i mötet. Makten över berättelserna är däremot inte jämnt fördelad mellan arkivet och dess användare. Stadsarkivet har makten att besluta vad som visas upp eller inte visas upp. De kan exempelvis bekräfta vissa berättelser om Malmö som finns, eller också utmana dem och visa på alternativa berättelser. Även om Stadsarkivet inte har någon strategi eller målsättning gällande vilka berättelser om Malmö de ska förmedla så är det likväl något de i realiteten gör. Stadsarkivet har en inverkan på lokal identitet.

Denna studie har fokuserat på Instagram, men resultaten kan användas för att resonera kring andra delar av arkivens utåtriktade verksamheter. Det är inte avhängigt just Instagram. Uppsatsens huvudsakliga syfte gäller även bortom Instagram. Visst är det så att sociala medier är ett speciellt slags forum – men material ur arkiven presenteras även i andra delar av den utåtriktade verksamhet. Motsvarande resonemang kan föras kring vilka val som görs, vilka berättelser det är som förmedlas och vilken makt arkivinstitutionen som sådan har i sammanhanget även när det gäller utställningar, föredrag, stadsvandringar och så vidare. Dessutom är resultaten relevanta för andra arkivinstitutioner och inte bara för Malmö

stadsarkiv. Det gäller även minnesinstitutioner generellt som har verksamhet där historiskt material visas upp för allmänheten.

Något som inte inkluderats i denna undersökning men som också är relevant att fundera på i förhållande till formandet av utåtriktad verksamhet och som även gäller Instagram är frågan kring vilka människor det är som nås och som inte nås. Frågor om demografi och användare kom upp under intervjun, men det framgick inte att stadsarkivet skulle ha någon särskild målgrupp i åtanke när det kommer till Instagram. Likväl är det en parameter som är relevant att ha i åtanke när det kommer till vad som publiceras. Inlägg om stadsmiljö är populärt – men vilka människor är det populärt bland? De går kanske inte att svara på, det vet jag inte, men att ha det i åtanke kan påverka beslut kring vad som visas upp ur arkiven.

7.3 Förslag på framtida forskning

Denna uppsats har varit inriktad på en specifik aspekt av kopplingen mellan identitet och arkiv, nämligen den mellan lokala arkivinstitutioner och lokal identitet. Undersökningen har genomförts i form av ett case där Malmö stadsarkiv och deras användare varit subjekt för undersökningen. Med det sagt är det bara en del av ett tämligen stort ämne jag undersökt. För att utforska området ytterligare hade det varit intressant att göra en liknande studie där fler lokala arkivinstitutioner inkluderades. Olika lokala arkivinstitutioner kan skilja sig åt med tanke på städers olika storlek och karaktär. I en sådan undersökning hade det även varit intressant att fördjupa sig i fler delar av arkivens utåtriktade verksamhet än bara Instagram. Möjligtvis är det så att det är olika delar av arkivens samlingar som visas upp i olika delar av den utåtriktade verksamheten. Vidare hade det varit spännande att fortsätta utforska minnesinstitutioner i Malmö och deras koppling till lokal identitet. I en sådan undersökning kan förslagsvis även museer och andra relevanta minnesinstitutioner inkluderas. Det vore intressant att närmare undersöka likheter och skillnader mellan exempelvis just museer och arkiv när det kommer till vilka berättelser om staden de väljer att visa upp för allmänheten.

Litteraturförteckning

Personlig kommunikation

Intervju med arkivarie anställd vid Malmö stadsarkiv, genomförd 23-02-15.

Sociala medier

Instagram. Inlägg publicerade på Malmö stadsarkivs Instagramkonto under år 2022 med tillhörande kommentarer.

Skriftliga källor

Ahrne, G. & Svensson, P. (2015). *Handbok i kvalitativa metoder*. 2., [utök. och aktualiserade] uppl. Stockholm: Liber.

Assmann, J. (2008) "Communicative and Cultural Memory". I Erll, A., Nünning, A. and Young, S.B. (red.) *Cultural memory studies. an international and interdisciplinary handbook*. Walter de Gruyter (Media and cultural memory Medien und kulturelle Erinnerung: 8 = 8).

Beroš, V.K. (2020) 'Archive as a Depository of Shared Memories, History and Identity', *Migracijske i etnicke teme*, 36(2/3), pp. 173–196.
doi:10.11567/met.36.2.3.

Bramantya, A. R, Darajat, I. R. and Hidayat, I. A. (2021) 'Strengthening Regional Identity Through The Management of The Museum Collection, Archives, and Building Sites of Malacca', *Humanus: Jurnal Ilmiah Ilmu-ilmu Humaniora*, 20(2), pp. 167–182. doi:10.24036/humanus.v20i2.110931.

Bryman, A, *Samhällsvetenskapliga metoder*, 2., [rev.] uppl., Liber, 2011.

Brunnström, P. & Claesson, R. (red.) (2019). *Creating the city: identity, memory and participation: conference proceedings*. Institute for studies in Malmö's history, Malmö University.

Cook, T. (2001) 'Archival science and postmodernism: new formulations for old concepts', *Archival Science: International Journal on Recorded Information - incorporating 'Archives and Museum Informatics'*, 1(1), pp. 3–24.
doi:10.1007/bf02435636.

- Cook, T. (2013) 'Evidence, memory, identity, and community: four shifting archival paradigms', *Archival Science: International Journal on Recorded Information*, 13(2–3), pp. 95–120. doi:10.1007/s10502-012-9180-7.
- Feng, H. (2017) 'Identity and archives: return and expansion of the social value of archives', *Archival Science: International Journal on Recorded Information*, 17(2), pp. 97–112. doi:10.1007/s10502-016-9271-y.
- Föreningen Arkitektupproret (årtal saknas). *Om Arkitektupproret*. <https://www.arkitekturupproret.se/om-au/om-au/>. [2023-05-26].
- GREIDER, T., KRANNICH, R.S. and BERRY, E.H. (1991) 'Local Identity, Solidarity, and Trust in Changing Rural Communities', *Sociological Focus*, 24(4), pp. 263–282. Available at: <https://search-ebscohost-com.ludwig.lub.lu.se/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,uid&db=edsjsr&AN=edsjsr.20831592&site=eds-live&scope=site> (Accessed: 23 March 2023).
- Hall, S. and Du Gay, P. (1996) *Questions of cultural identity*. Sage. Available at: <https://search-ebscohost-com.ludwig.lub.lu.se/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,uid&db=cat02271a&AN=atoz.ebs1380409e&site=eds-live&scope=site> (Accessed: 2 February 2023).
- Hansen, C. (2022) "'The Capital of Love': Activists Resisting the Stigmas of Malmö through Storytelling', *Antipode*, 54(6), pp. 1760–1780–1780. doi:10.1111/anti.12872.
- Kaplan, E. (2000) 'We Are What We Collect, We Collect What We Are: Archives and the Construction of Identity', *The American Archivist*, 63(1), pp. 126–151.
- Ketelaar, E. (2002) 'Archival temples, archival prisons: Modes of power and protection', *Archival Science: International Journal on Recorded Information - incorporating 'Archives and Museum Informatics'*, 2(3–4), pp. 221–238. doi:10.1007/bf02435623.
- Kulturförvaltningen Malmö stad (uå). *Våra verksamheter*. <https://malmo.se/Om-Malmo-stad/Var-organisation/Forvaltningar/Kulturforvaltningen/Vara-verksamheter.html> [2023-06-04].

Kulturnämnden Malmö stad (2023). *Kulturnämndens mål*. <https://malmo.se/Om-Malmo-stad/Var-organisation/Forvaltningar/Kulturforvaltningen/Kulturnamnden.html> [2023-05-18].

Kvale, S. and Brinkmann, S. (2014) *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Tredje [reviderade] upplagan. Studentlitteratur. Available at: <https://search-ebshost-com.ludwig.lub.lu.se/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,uid&db=cat07147a&AN=lub.4025692&site=eds-live&scope=site> (Accessed: 23 March 2023).

Magnusson Staaf, B. (2017) 'Oskuldens museum och konstruktionen av minnen', *Dragomanen : årskrift*, 19, pp. 104–119. Available at: <https://search-ebshost-com.ludwig.lub.lu.se/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,uid&db=edsswe&AN=edsswe.oai.lup.lub.lu.se.46177f9b.f341.4d85.b944.f899d1ff9b38&site=eds-live&scope=site> (Accessed: 23 March 2023).

Magnusson Staaf, B. (2019) 'Sjökatastrofer och blodbad : En essä om historia och minneskultur', *Gränsløs. Tidskrift för studier av Öresundsregionens historia, kultur och samhällsliv*, 10, pp. 65–81. Available at: <https://search-ebshost-com.ludwig.lub.lu.se/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,uid&db=edsswe&AN=edsswe.oai.lup.lub.lu.se.e9806ae2.c81a.434a.bf1c.cdf231748d1d&site=eds-live&scope=site> (Accessed: 19 April 2023).

Malmö stadsarkiv (2022a). *Vår historia*, <https://malmo.se/Uppleva-och-gora/Arkitektur-och-kulturarv/Malmo-stadsarkiv/Besok-oss/Var-historia.html> [2022-05-29].

Malmö stadsarkiv (2022b). *Våra arkiv*, <https://malmo.se/Uppleva-och-gora/Arkitektur-och-kulturarv/Malmo-stadsarkiv/Arkiv-och-samlingar/Vara-arkiv.html> [2022-05-30].

Malmö stadsarkiv (2022c). *Vårt uppdrag*, <https://malmo.se/Uppleva-och-gora/Arkitektur-och-kulturarv/Malmo-stadsarkiv/Besok-oss/Vart-uppdrag.html> [2022-05-30].

Malmö stadsarkiv (uå a.). *Stadsarkivets bibliotek*, <https://malmo.se/Uppleva-och-gora/Arkitektur-och-kulturarv/Malmo-stadsarkiv/Stadsarkivets-bibliotek.html> [2022-05-30].

Malmö stadsarkiv (uå b). *Arkiv och samlingar*, <https://malmo.se/Uppleva-och-gora/Arkitektur-och-kulturarv/Malmo-stadsarkiv/Arkiv-och-samlingar.html> [2022-05-30].

Möllerström, V. (2011) *Malmö omvandling : från arbetarstad till kunskapsstad : en diskursanalytisk studie av Malmö förnyelse*. Medie- och kommunikationsvetenskap, Lunds universitet (Lund studies in media and communications: 16).

Riksarkivet (uå). *Verksamhetsplatser*, <https://riksarkivet.se/verksamhetsplatser> [2023-06-01].

Sarnäs, A. ”Nytt från Malmö stadsarkiv 2019” . I Rohlin, R (red.), *Elbogen: Malmö kulturhistoriska förenings årsskrift 2019*, Malmö kulturhistoriska förening, 2019.

Sarnäs, A. ”Nytt från Malmö stadsarkiv 2020”. I Rohlin, R (red.), *Elbogen: Malmö kulturhistoriska förenings årsskrift 2020*, Malmö kulturhistoriska förening, 2020.

Schclarek Mulinari, L. (2017) ‘Contesting Sweden’s Chicago: why journalists dispute the crime image of Malmö’, *Critical Studies in Media Communication*, 34(3), pp. 206-219–219. doi:10.1080/15295036.2017.1309056.

Sjögren, H. (2023) ‘Identity formations in archived childhood memories of nature in Sweden’, *Childhood*, 30(1), pp. 40–54. doi:10.1177/09075682221143890.

Urrieta, L. and Noblit, G.W. (2018) *Cultural constructions of identity. meta-ethnography and theory*. Oxford University Press. Available at: [https://search-ebscohost-com.ludwig.lub.lu.se/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,uid&db=cat02271a&AN=atoz.ebs18384281e&site=eds-live&scope=site](https://search.ebscohost.com.ludwig.lub.lu.se/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,uid&db=cat02271a&AN=atoz.ebs18384281e&site=eds-live&scope=site) (Accessed: 1 February 2023).

Bilagor

Bilaga 1.

Intervjuguide

Bakgrundsfrågor

- Hur länge har du arbetat på Malmö stadsarkiv?
- Vad är de övergripande målen och syftet med Malmö stadsarkivs utåtriktade verksamhet/Instagramkonto? Finns där en utarbetad strategi?
- Har ni själva noterat några trender i vad som engagerar? Vad vill ni själva ska engagera?

Berättande

- Är skapandet eller förmedlandet av lokal identitet/specifika berättelser om Malmö något som Malmö stadsarkiv uttalat har i åtanke när ni utformar er verksamhet/publicerar på Instagram? Hur i så fall?
- Ifall ja: Vad är det ni vill förmedla för lokal identitet/berättelser om Malmö? Är det några särskilda aspekter av Malmö som lyfts?
- Om lokal identitet/berättande **inte** är något som arkivet **medvetet** arbetar med i den utåtriktade verksamheten/på Instagram – skulle *du* säga att det är något som görs? Även om det är outtalat.
- Ifall ja: på vilket sätt?
- Vilken berättelse eller vilka berättelser om Malmö skulle du säga det är Malmö stadsarkiv förmedlar? Är det några särskilda aspekter av Malmö som lyfts?

Lokal identitet i praktiken

- Finns det exempel på verksamhet där du skulle säga att ni arbetat med att framföra vissa berättelser om Malmö eller en typ av Malmö-identitet? Uttalat eller outtalat? Kan du berätta lite om den verksamheten i så fall?

- Finns det någon typ av material som berör sådan verksamhet som jag skulle kunna få tillgång till?
- Finns det dokument, exempelvis styrdokument eller uttalade mål som styr hur Malmö stadsarkiv ska förhålla sig till förmedlandet av Malmös historia? Skulle jag kunna få ta del av de dokumenten?
- Slutligen undrar jag om du har något du vill tillägga eller något du vill säga som inte framkommit hittills?